ԺԱ· ՏԱՐԻ 3262 (Ն· Տ·) 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1895 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 4 ՐԷՃԷՊ 1312 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ է ղրկուելիք պէտք է ուղղել
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր·	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Շատեր գիտեն թէ ինչ է նմանաբուժութիւնը (homeopathy), այլաբուժութիւնը (allopathy) և ջրաբուժութիւնը (hydropathy), բայց հաւանականապէս քիչեր գիտեն թէ ինչ է նոյնաբուժութիւնը (isopathy)։ Այս բառը կը գործածուի մարմնին այլ և այլ գործարաններուն հիւանդութիւնները դարմանելու մէկ եղանակին, այն է՝ այդ անդամներուն համապատասխանող՝ կենդանեաց անդամներուն կամ լաւ եւս անոնց էութիւններուն (extrait, էի-լ—) միջոցաւ դարմանել։ Զոր օրինակ, ուղեղի հիւանդութիւնները բուժել քաջառողջ կենդանիի մը, ինչպէս՝ եզի մը, ուղեղին էութիւնով. ողնայարի ծուծին հիւանդութիւնները՝ կենդանիի մը ողնայարի ծուծին էութիւնով, և սրտի հիւանդութիւնները՝ կենդանիի մը սրտին էութիւնով։ Թէպէտ այս դրութիւնը բաղդատաբար նոր է արդի գիտնականներուն, սակայն իսկապէս «հին է բլուրներու չափ»։ Երկու հազար տարի առաջ ակնարկուած է Հիպոկրատէ և Միջին Դարուց բժշկական մատենագիրներէ, և ի վերջոյ աւելի յիսուն տարի առաջ նկարագրուեցաւ Հէրման անուն գերմանացի բժիշկէն։ Ցիշեալ դրութիւնը այլ եւս չյիշուեցաւ և քիչ ուշադրութիւն գրաւեց կամ երբեք չգրաւեց մինչեւ ասկէ երկու տարի առաջ, երբ վերստին կենդանացաւ ձեռամբ Տր· Ուիլեըմ Ա. Հէմընտի, հռչակաւոր բժիշկ ի Ուաշինկթըն, և ընդհանուր վիրաբոյժ Միացեալ Նահանգաց բանակին։ Ուղեղը, սիրտը, ողնայարի ծուծը, ևն. երկար ժամանակ և շարունակ գործելով կը մաշին կը հիւծին այնպիսի գործողութիւններով որ լիովին նկարագրուած են բժշկական թերթերու մէջ. և յիշեալ գործարաններուն անգործ վիճակի մէջ պարունակած սկզբունքները կը հանուին և կը յարմարցուին այն կերպով որ նման է մարդկային մարմնին մէջ գտնուածին։

Այս սկզբունքները գործնականապէս անկորուստ մնացած են ժամանակին ընթացքին մէջ։ Տր· Հէմընտ կ'ըսէ թէ գործարանաւոր էակներ զօրութիւն ունին իրենց ծծած սննդարար նիւթերէն քաղելու և իւրացնելու այն մասնաւոր սնունդը զոր մէն մի գործարան կը պահանջէ իր զարգացման և պահպանման համար։ Մարդկային մարմինը, ինչպէս նաեւ որ և իցէ կենդանիի մարմին, ըլխայ չգործեր այսպիսի ընտրութեան մէջ։ Ուղեղը կը ծծէ այնպիսի սկզբունքներ որ հարկաւոր են իր զօրութեանը պահպանութեան համար։ Այսպէս են նաև սիրտը, լեարդը, մկանները, ևն։ Վատառողջ ինչ ինչ վիճակներու մէջ այս գործարանները կը կորսնցնեն իրենց կարեւոր սկզբունքներն ընտրելու կարողութիւնը, և հետեւանքը կ'ըլլայ հիւանդութիւն և երբեմն մահ։ Դեղեր տալու նպատակն է հիւանդութիւններն արգիլել մինչ բնութիւնը կը բուժէ։ Դեղերն ինքնին չեն կրնար բուժել։ Միայն բնութիւնը կրնայ ընել զայդ։ Ուստի նոյնաբուժութեան սկզբունքը միւս դըպրոցներուն սկզբունքէն կը տարբերի էապէս եղանակին մէջ որով դարմանները պարտին ներմուծուիլ անոնց պէտք ունեցող ֆիզիքական հիւսուածներուն մէջ։ Բժշկական այժմու դպրոցները առ հասարակ դեղերը կազմութեան մէջ կը ներմուծեն ստամոքսին միջոցաւ. ըսել է բաւական ժամանակ պէտք կ'ըլլայ մինչեւ որ անոնց գործօն սկզբունքները հիւանդացած գործարաններուն փոխարկուին։ Նոյնաբուժութեան մէջ դարմանները հիւանդացած գործարաններուն անմիջական հպման և փոխարկման վիճակին կը բերուին առանց մարսողական գործարաններէն անցնելու հարկ մնալու։ Այս է գլխաւոր տարբերութիւնը, թէպէտ կայ տարբերութիւն նաեւ բստ դեղաբանութեան։ Նոյնաբուժական գործարանի մը պահանջած մասնաւոր նիւթ մը արեան մէջ ուղղակի ներարկելով կը յուսացուի ջնջել կենսական գործարանաց վրայ կատարուած շատ մը գործողութիւններ որք այժմ անդի կ'ունենան միայն ծախսելով կենսական զօրութիւն աւելի կամ նուազ չափով։

Օրինակի աղագաւ. դիցուք թէ մարդ մը կը տառապի ուղեղի յոգնութենէ, արդիւնք մտաւոր չափազանց աշխատութեան։ Օգուտ չըներ հիւանդին գգուշութեամբ առողջական կանոններուն հաւեմատ ապրիլը։ տկարութիւնը կը շարունակէ։ Եթէ առողջ կենդանիի մը ուղեղին զտեալ էութիւնը ներարկուի հիւանդին արեան մէջ, անոր գործարանին (ուղեղին) պահանջած սնունդը իսկոյն հայթայթուած կ'ըլլայ։ Սոյն կանոնը կրնայ գործածուիլ ուրիշ ամէն գործարանի համար. ալ կրնայ ենթադրուիլ թէ ճիշդ ինչ յաջողութիւն ձեռք պիտի բերուի այս նոր դրութեամբ։ Կ'ըսուի թէ հիանալի արդիւնք յառաջ եկած է կատարուած փորձերէն։ Նոր դրութիւնը, եթէ հաստատուի անոր յաջողութիւնը, արդեւք պիտի չըլլայ բժշկական միւս դրութիւններուն։ Օգնութիւն պիտի ըլլայ անոնց ամենուն և կրնայ որդեգրուիլ նմանաբոյժ և այլաբոյժ դրութիւններէն ևս, առանց հրաժարելու որ եւ իցէ հիմնական սկըզբունքներէ որք այնքան սիրելի են այլ և այլ դպրոցներու յարողներուն։

Անետաբեր

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՆԵՐՈՒՆ

Շատ գեղեցիկ պաշտօն մ'ունիք դուք, նախակրթարանի դաստիարակներ, դո՛ւք, որ ստանձներ էք երիտասարդութեան առաջին քայլերն առաջնորդելու ու վերահսկելու պարտաւորութիւնը։ Վեհ է ձեր խնամքին յանձնուած գործը։ Կայտառ եւ ուրախ մանուկներու մէջ կ'անցնի ձեր կեանքը. ամէն օր կը տեսնէք այդ փոքրիկ արարածներու վրայ դրած յայսերնուդ խրականանալն ու արդիւնաւորուիլը. վերջապէս, պարտքերնիդ խղճի մտօք կատարելէ ետքը, երբ մշակած վերջացուցած կը լինիք ձեր աշակերտներու սիրտն ու միտքը, երբ կը ծաղկին ու պտուղներ կուտան ձեր բեղմնաւոր անդաստանին յանձնած սերմերը, պարգեւնիդ կը գըտնէք հետեւեալ մխիթարական խօսքերուն մէջ.—«Այս իմ գործն է զոր Աստուծոյ օգնութեամբ գլուխ հանեցի, այս իմ աշխատանքի, իմ խնամքի, իմ հաւատարիմ ծառայութեան, իմ անձնուիրութեան և իմ համբերութեան արդիւնքն է։»

Ամէն անոնք որ անձերնին ճշմարտութեան և առաքինութեան են նուիրած, իրենց գործի պտղաբերիլը տեսնելու բախտը չեն վայելեր, ինչպէս որ դաստիարակները կը վայելեն։

Եւ սակայն, իմ պատուական ընկերակիցներ, ձեր դիրքը հասարակութեան մէջ ամենեւին փայլ մը չունի։ Շատ քիչ թուով ընտիր հոգիներ կը հասկնան ձեր անձնուիրութիւնը, շատ քիչերը կը գնահատեն մարդկութեան ամենագլխաւոր օգտին համար ձեր ունեցած աւերը։

Երբեմն կրնաք յուսահատութեան մէջ ընկղմիլ և այնքան նշանակութիւն չտալ ձեր պաշտօնին։ Թո՛յլ տուէք արդ քանի մը խօսք ուղղելու ձեզ, վերակենդանացընելու համար ձեր եռանդը, յիշեցնելով միանգամայն ձեր պաշտօնի մեծութիւնն ու արժանիքը։

Ամէն ոք ընդունակ է դաստիարակուելու. ամէն մարդ ինչպէս որ իրաւունք ունի ապրելու, այնպէս ալ իրաւունք ունի դաստիարակուելու։ Ո՛չ ոք կարող չէ իր պարտքերն իբրեւ մասնաւոր անհատ եւ իբրեւ հասարակութեան անդամ ճշդութեամբ կատարել, եթէ նորա մտաւոր կարողութիւնն որոշ չափով զարգացած չէն, եթէ իր մտքի մէջ զանազան ծանօթութիւններ ընձեռած չէ։ Առանց դաստիարակութեան ու կրթութեան մարդս անկարող է հասկնալ իր կոչումն ու այլ արարածներու վերաբերմամբ իր բանելիք դերը։

Դաստիարակութեան հոգ չը տանիլը, այդ ապարէզի մէջ կաղալը, մասնաւոր առմամբ մարդուն՝ իսկ ընդհանուր առմամբ հասարակութեան վնասել ըսել է։

Ընդհանրապէս, որքան որ աշխատաւոր հասարակութեան անդամները խելացի եւ բարի դարձնելու, որքան որ շատնան կըրթեալ ու առաքինի քաղաքացիներու թիւը, այնքան ալ երկիրը կը բարգաւաճի։

Հո՛ն միայն ուր կը տեսնուին անարատ վարք ու բարք, ուր կը տիրէ կրօնական զգացումը, ուր կը ծաղկին գիտութիւններն ու արուեստները, ուր ժողովուրդը տոգորուած է աշխատութեան ու կարգապահութեան սիրով, հոն միայն կը գտնուի յաջողութիւն։

Թշուառութեան դէմ կռուելու բոլոր միջոցներն ապարդիւն պիտի մնան, եթէ այդ թշուառութեան աղբիւրներուն դէմ՝ տգիտութեան, ծուլութեան և ամեն անբարոյականութեան՝ յաջողութեան այս անհելի թշնամիներուն դէմ բարի դաստիարակութիւնն իբրեւ զօրեղ պատուար չի կանգնի։

Արդ, մանկութիւնն հասարակութեան համար այն է՝ ինչ որ գարունը տարւոյն համար, ինչ որ ծաղիկները բնութեան պերճութեանն ու հարստութեանն համար, ինչոր յոյսը մարդուս սրտին յուզող զգացմանց համար։

Ամէն բանէ առաջ ուրեմն պէտք է մանկութեան դաստիարակութեան հոգ տանիլ, որուն մէջ կը կայանայ հասարակութեան ապագան։

Հաստատ կարելի է ըսել, որ եկեղեցին առաջին անգամ յղացաւ այս միտքը և նա դրաւ տարրական դպրոցներու առաջին հիմքը։

Եկեղեցական ժողովներու ցանկութիւնն էր իւրաքանչիւր թեմական եպիսկոպոսին քով դպրոց մըն ալ հաստատել մանուկներու համար, և այն եկեղեցականը որ կստանձնէր նոյս կրթութեան հոգաբարձութիւնը, վարժապետ (ecolâtre) տիտղոսով կը մեծարուէր, որ նորա պարկեշտ և ազնիւ գործունէութեան յայտարարն էր։ Քորեպիսկոպոսներն ալ բնականաբար այդ օրինակին հետեւելով, իրենց պաշտօնավայրի մէջ դպրոց մը կը հաստատէին. ահա այս կերպով, ամեն ուրեք ուր կրօնը հովիւ մը կ'ընծայէր հաւատացեալ ժողովրդեան, կպահանջէր միանգամայն մանուկներու դաստիարակութիւնը։

Պետութիւնները՝ դաստիարակութեան եռանդուն ու խնամատարութեամբը ներշնչուած, հասկցան որ բաւական չէ մեծամեծ ծախքերով գիտնական հաստատութիւններ հիմնելը, և թէ երկրի մ'երջանկութեան համար անհրաժեշտ է հասարակ ժողովրդեան, տարրին դասակարգի պատշաճ դաստիարակութեան ու կրթութեանը հոգ տանիլ։

Այս տեսակէտէն նայելով և ի նկատի առնելով որ քաղաքացիներու մեծագոյն մասն ո՛չ գաղափար ունի և ո՛չ անհրաժեշտ միջոցներ իր մանուկներու դաստիարակութեան հոգ տանելու, պետութիւնք հիմներ են հաստատութիւններ որոնց մէջ ամէն բնտանիքի հայր կարող է իր զաւակներուն բաւարար կրթութիւն տալ։ Մտքի և սրտի այդ մարզարաններու մուտքն ամենուն առջեւ բաց ընելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուեցան։ Այնպէս ծախքեր եղան. Բացուեցան նախակրթարաններ, միջնակարգ և բարձրագոյն դպրոցներ, կանոնիկասարաններ և ուսուցչանոցներ, որոնց մէջ կը պատրաստուին նախակրթարաններու դաստիարակները։

Ամէն ժամանակի գիտուն և փորձառու մարդիկ միշտ համաձայն են եղեր այն կէտին մէջ թէ պաշտօն մ'որչափով որ բարիք հասցնէ մարդկութեան, այն չափով ալ յարգելի է այդ պաշտօնը, ո՛ր չափով որ նպաստէ մարդկային ցեղն ազնուացնելու ու երջանիկ դարձնելու, այն չափով ալ մեծարելի է այն։

Պաշտօնի մ'իսկական արժէքը գնահատելու համար պէտք է հետեւեալ հարցումն ընել.—«Ի՞նչ վիճակ կունենար հասարակութիւնը, եթէ ոչ ոք չկամենար այդ պաշտօնին նուիրուիլ և կամ եթէ այնպիսի անհատներ անցնէին այն պաշտօնի գլուխը, որոնք կամ իրենց բնաւորութեամբ, և կամ անկարողութեամբ ու տգիտութեամբ, չկարենային այդ պաշտօնը կատարել։ Եթէ այդպէս լինէր, կարելի՞ էր արդեօք յաջողութիւն երեւակայել երկրի մը մէջ, հանգստութիւն՝ ընտանեաց մէջ, անկեղծութիւն ու ազնուութիւն ընկերական յարաբերութեանց մէջ։— Ո՞ւր կը լինէին այն ատեն մարդուս ամենանուիրական շահերը—ճշմարտութիւնն, արդարութիւնը, բարի վարքն ու կրօնը։

Սոյն հարցերու պատասխանը ցոյց կուտայ մեզ այս կամ այն պաշտօնի արժէքը. որ երբեմն չափազանց տօթը յարգ ունի հասարակութեան աչքի առաջ։ Մեր հոս յիշած պաշտօնի վերաբերմամբ նման հարց ու պատասխան մը բոլորի համար ալ պարզ և մեկին է, եւ դա մեր անձնուիրութեան փոխարէն շատ գեղեցիկ պարգեւ մըն է, ուստի երբեք տրտնջալով կատարելու չենք նախախնամութեան մեր վզին դրած յանձնարարութիւնը։ Դաստիարակի պաշտօնն է այնպիսի փոքրիկ արարածներով զբաղուիլ, որոնք տակաւին ո՛չ մէկ դեր չեն կատարեր աշխարհիս մէջ. ուստի և այս առաջին պատճառ կրնայ համարուիլ որ դաստիարակի մը պաշտօնը խիստ փայլուն չերեւնայ իր աչքին։

Մանուկներու շրջանակին մէջ կատարուածը մեծերու առաջ այնքան փոքր կարեւորութիւն մ'ունի, մանկական աշխարհն այնքան քիչ հետաքրքրութիւն կը զարթեցնէ չափահասներուն մէջ՝ որ շատ զարմանալի չէ՝ երբ տեսնենք թէ այդ փոքր արարածներուն նուիրողի իսկական արժէքը չի գնահատուիր։

Շատ անգամ դաստիարակի խնամքին կը յանձնուին փոքրիկ գիւղի մը անփոյթ տղաքներ, աղքատիկ ծնողաց մանուկներ։

[Շարունակելի]

ԹԱՄԱՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ՁԱՐԹՕՆՔԸ

Խթման ամիր, հետեւեալ պատմութիւնը կը հրատարակէ «Ֆիկառօ»։

1825 դեկտեմբեր 24 ին, Թալմա Թատերական ընդհանուր փորձէ մը ետք տուն կը դառնար ուր քանի մը բարեկամներ իրեն կը սպասէին զարթօնք տօնելու համար. կէս գիշեր զարկած էր։

Առտուընէ ի վեր տեղացող բարակ ու սեղմ ձիւնը սառնաձայնը կը խափանէր, տեսողութիւնը կը մութցնէր, և Փարիզի փողոցներն այսօրուան պէս լուսաւորուած չըլլալով, չտեսաւ ու չլսեց չիպ չիտակ իր վրայ եկող մարդ մը. անանկ ուժով զարնուեցան իրարու որ անծանօթը գետին թաւալեցաւ։ Թալմա, դեռ շատ զօրաւոր, վեր հանեց զայն, և հարցուց թէ վիրաւորուա՞ծ է։ Իբրեւ պատասխան մարդը հառաչ մը հանեց և անշարժ մնաց դերասանին թեւերուն մէջ. սա, պարհուրած, մինչեւ իր տունը տարաւ, որ մօտ էր։

Հոն, Կաէկուառ և իր կինը, տանը դանապանները, թէեւ Ծնունդի հացկերոյթին պատրաստութիւններովը յոյժ զբաղած, հաճեցան պահ մը ընդհատել զանոնք որպէս զի դերասանին հետ օգնեն այդ խեղճ մարդուն, որ ծերունի մըն էր։ Հաւակին երկայնութեամբը պառկեցուցին, քայախ հոտուըտացուցին, չփեցին տաքցնելու համար սառած անդամները, որով մարդը շատ չանցած աչքերը բացաւ։

Առաջին ակնարկը նետեց դէպի մեծ ողբերգակին, որ անձկանօք իր վրայ ծռած էր։ Անձառ ժպիտ մը կիսովին բացաւ ծօտատ բերանն այդ մարդուն, որ մրմնջեց.

—Դո՛ւք... դո՛ւք էք, պարոն Թալմա...։

—Վա՛յ, դո՞ւն ես, Բլէզանս։ Դո՞ւն ես, ընկերս։

—Կը ճանչնա՞յ զիս... գոչեց ծերունին զօրավանքով։

—Կը ճանչնամ մի՛, յարեց Թալմա անոր ձեռքերը սեղմելով սիրելաբար, մեր առ պարէզը միատեղ չսկսա՞նք։ Ինծի չհետեւեցա՞ր Լոնտոն հիմնելու համար այն թատերական ընկերութիւնը ուր կատարեցինք մեր առաջին չահատակութիւնները։—Ցետոյ, եռին դառնալով, Թալմա շնորհակալ եղաւ Կաէկուառին, հրաւիրելով զայն որ խօհանոց դառնայ։ Մինակ մնալով Բլէզանի հետ, սկսաւ հարցափորձել զայն. «Մեր բաժանումէն ետքը տեսնենք ի՞նչ ըրիր։»

—Աւա՜ղ. պարոն Թալմա, շարունակեցի ներկայացումներ տալ գաւառները. կարգուեցայ Թէրէզ Բինշօն ընկերուհիս հետ, որ չորս զաւակ ծնաւ և չորսն ալ մեռան։ Շատ տխուր բաներ են։ Ցետոյ այն թափառիկ կեանքը... թաւալող քարը մամուռ չի պլուիր... սակայն միշտ ջանացինք երկու ծայրը մէկ բերել պարկեշտօրէն։ Դժբախտաբար ծերութիւնն ալ վրայ հասաւ, տեսնելով որ ա՛լ ընդունելութիւն չենք գտներ, կինս եւ ես սկսանք թուղթէ ծաղիկներ շինել, զորս Թէրէզ կերթար կը ծախէր. խնայողութեամբ և զըրկումներով կրնայինք ապրուիլ։ Բայց կինս ցուրտ մը առնելով մեռաւ քանի մը օրուան մէջ։ Տանտիրոջս երկու ամսական պարտք ունենալուս յուսահատ, գիտնալով որ պիտի վռնտէր զիս մեր միացեալ կահ կարասին վար դնելով, ինչ որ իր իրաւունքն էր, օրապահիկս ճարելու համար ինքզինքս ծեր զգալով, մուրալ չուզելով, ու անձնասպանութիւնը մեղք համարելով, ըստ բախտի գացի դիմացս ելած ճամբէն յուսալով որ այդ ցուրտին մահը պիտի ոչնչացնէր զիս Թէրէզին պէս... 24 ժամ կայ որ ոչ կերած, ոչ քնացած եմ... ուստի առաջին բախումէն ինկայ... Նախախնամութիւնն ուղեց որ ձեր բազկացը մէջ իյնամ. հիմակ կրնամ մեռնիլ, ողորմած ձեռք մը աչքերս պիտի փակէ։

—Բայց ոչ, բայց ոչ, չպիտի մեռնիս, իմ բարի Բլէզանս։ Կաէկուա՛ռ, խնդրեմ գացէք կառք մը գտէք։ Դուք, իր կինը, ելէք արգանակ մը և շիշ մը հին գինի բերել տուէք խոհարարուհիիս։ Դուն, ընկերս, բնակարանդ պիտի դառնաս ուր քուն մը պիտի քաշես հանգարտօրէն. առաւօտ քաղդս, այս տան առաջին յարկը կը բնակիմ. վաղը եկուր գտիր զիս. ճիշդ քեզի համար գործ մը կայ։

Հոգւով մարմնով կազդուրուած, Թալմա կառք դրաւ Բլէզանսը, ջերմաբար յանձնարարելէ յետոյ կառապանին. յետոյ գնաց գտաւ իր բարեկամները և Ծնունդը զուարթօրէն տօնեցին։

Ութը ժամ անդադար քնացած ըլլալով, Բլէզանս, հանգչած, ամփոփուած, հագաւ իր զգեստ այլ անբիծ հագուստը, և Թալմային գնաց որ փառաւէ զանակ մը զրաւ անոր ձեռքն, յետոյ բարձր և լայն մատենադարանի մը առջեւ տարաւ, որ լեցուած էր թղթակազմ հատորներով, և ըսաւ.

—Ահա, իմ ազնիւ Բլէզանս, բոլոր այս գիրքերուն թուղթերը կտրելու է. մեծ աշխատութիւն մըն է, որուն համար, գիտեմ, շատ հարուստ չըլլալով, օրը հինգ ֆրանքէն աւելի չեմ կրնար տալ. և, խնդրեմ, շուտ շուտ չի կտրես, կրնայ ըլլալ որ վնասես այս գիրքերէն մէկ քանիին որոց վրայ շատ սէր ունիմ... Հիմակ, եկուր նախաճաշենք։

Ահա թէ ինչպէս իր ժամանակին ամենէն մեծ ողբերգակ դերասանը կրցաւ վեհանձն մարդ մը և փափկանկատ բարեկամ մը ըլլալ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (1)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Ա·

Ա.

Ինչպէս շատ անգամ կը պատահի շաբաթ օրերը, ժամը երեքին մօտ, Պերսիի դրան շրջականները լեցուած էին, և քարափին վրայ, չորս շարքով կը դիզուէին կառքերն իրարու ետեւէ. տանկատարած երկարաայլեր, ածուխի կամ չինուածանիւթի սայլակներ, խոտի կամ յարդի սայլեր, որք ամէնքն ալ, յունիսի փայլուն և տաք արեւի մը տակ, կը սպասէին մաքսային պաշտօնէին այցելութեանը, կերակրին առջի օրը Փարիզ մտնելու անհամբեր։

Այս կառքերուն մէջ, և քաղաքադռնէն բաւական հեռու մէկ հատ մը կ'երեւէր անհեթեթ երեւոյթով ու զօրմելիօրէն ծիծաղաշարժ բանով մը, տեսակ մը դաշտային սայլ, բայց աւելի պարզ, թեթեւ շրջանակով մը կազմուած, որուն վրայ հաստ կտաւ մը յարուած էր, կլլոծեփ առուաբարերէ տանիքով. ամբողջութիւնը չորս ցած անիւներու վրայ կեցած։

Ժամանակով կտաւը կապոյտ եղած ըլլալու էր, բայց այնքան գունաթափ էր, աղտոտ և հին որ այս մասին միայն հաւանականութիւններ կրնային ըլլալ. նոյնպէս ենթադրութեամբ չատանալու էր եթէ ուզուէր լուծել անոր չորս երեսները ծածկող ջնջուած արձանագրութիւնները. մէկը, յունարէն գիրերով, այլեւս միայն բառի սկզբնաւորութիւն մը կը զգացունէր. ֆօԲռ. տակինը գերմաներէն ըլլալ կերեւէր. կրոֆէ. ուրիշ մը իտալերէն, ֆիա. վերջապէս ամէնէն թարմը՝ ֆրանսերէն ֆօԲռկբոֆէ, յայտնապէս թարգմանութիւնն էր միւսներուն, այսպէս, ուղեգիրի մը պէս ցուցունելով այն զանազան երկիրները որոցմէ անցած էր ողորմելի երկարասայլը՝ Ֆրանսա մտնելէ և վերջապէս Փարիզի դռներն հասնելէ առաջ։

Կարելի՞ բան էր որ անոր լծուած էշը այդքան հեռուէն մինչեւ հոն բերած ըլլար զայն։

Առաջին ակնարկով կարելի էր տարակուսիլ, այնքան նիհար էր, հիւծուած, դատարկ. բայց աւելի մօտէն դիտուելով կը տեսնուէր թէ այդ հիւծութիւնը թըշուառութեան մէջ երկար ատեն քաշուած յոգնութիւններու արդիւնքն էր լոկ։ Իսկապէս կորովի կենդանի մըն էր, բաւական մեծ հասակով, Եւրոպայի էշէն աւելի բարձր, կանգնագեղ, մոխրագոյն գորշ ստեւով. փորը բաց գոյն էր հակառակ ոտքերը փուշիներուն. շեղակի սեւ գծեր կը նկչէին գծաւոր ոտքերով նուրբ սրունքները, և, որչափ ալ յոգնած, գլուխը դարձնել վեր կը բռնէր կամաւէր, ինքզինք և չուտիկ երեւոյթով մը։ Իր ասպազէնը արժանի կերեւար կառքին, բազմագոյն առասաններով կարկտուած, ոմանք խոշոր, ոմանք փոքր, հանդպած տեղը, որք սակայն անհետ կ'ըլլային ճամբուն երկայնքէն կտրուած ծաղկազարդ ճիւղերու և եղեգներու տակ որոյմով ծածկած էին զայն, արեւէն ու ճանճերէն պաշտպանելու համար։

Անոր մօտ, մայթին եզերքին վրայ նստած էր տասնըմէկ տասներկու տարեկան փոքր աղջիկ մը որ էշուն վրայ կը հսկէր։

Դէմքը տարօրինակ էր, տեսակ մը անկապակցութեամբ. բայց ամենեւին բիրտ բան մը չկար ցեղային յոյժ ակներեւ խառնուրդի մը մէջ։ Գունատ մազերուն և ամպարագոյն մորթին անակնկալին հակառակ, դէմքն անուշ նրբութիւն մը կառնէր զոր կը շեշտէր սեւ, երկար, խորամանկ ու ծանրաշուք աչքը։ Բերանն ալ լուրջ էր։ Հանդիսուր ճնշմանը տակ մարմինը լքուած էր, որ գլխուն հանգունակ շնորհներ ունէր, փափկատեսիլ ու ջղուտ միանգամայն. նրբագիծ և խուսափուկ ուսերը կակուղ էին քառակուսի խեղճ ներքնակի մը մէջ, որուն գոյնը, ժամանակով հաւանօրէն սեւ, անորոշ էր. սրունքները կամայական ու հաստատ՝ խղուած լայն ողորմելի շրջազգեստի մը մէջ. բայց կեանքի թշուառութիւնը ամենեւին չէր նուազեցներ զայն հագնող աղջկան խրոխտ երեւոյթը։

Որովհետեւ էշը կը գտնուէր խոտի լայն ու բարձր կառքի մը ետեւը, հոկոզութիւնը դիւրաւ պիտի ըլլար եթէ ատեն ատեն կենդանին չյափշտակէր պատառ մը խոտ զոր զգուշութեամբ դուրս կը քաշէր գաղտաբար, իբրեւ խելացի անասուն մը որ գիտէ իր յանցաւոր ըլլալը։

—Բալիքա՛ր, պիտի վերջացունէ՞ս։

Անմիջապէս գլուխը կը ծռէր տրջացող յանցաւորի մը հանգոյն, բայց իր խոտը ուտելուն պէս աչքը քթթելով ու ականջներն երերցնելով, անօթութիւնն յայտնող փութկոտութեամբ մը կը վերսկսէր։

Պահ մը, որովհետեւ աղջիկը չորրորդ կամ հինգերորդ անգամ ըլլալով կը յանդիմանէր զայն, ձայն մը ելաւ կառքէն, որ կը կանչէր.

—Բերրի՛ն։

Փոքր աղջկան իսկոյն ոտքի ելլալով վարագոյր մը վեր առաւ ու կառքին մէջ մտաւ, ուր կին մը պառկած էր այնքան բարակ անկողնի մը վրայ որ կարծես տախտակին փակած էր։

—Ինծի պէ՞տք ունիս, մայրիկ։

—Ի՞նչ կ'ընէ Բալիքարը։

—Մեր առջեւի կառքին խոտը կուտէ։

—Պէտք է որ արգիլես։

—Անօթի է։

—Անօթութիւնը պատճառ մը չէ որ մեզ չպատկանող բաներն առնենք. ինչ պատասխան պիտի տաս այդ կառքին տիրոջը, եթէ բարկանայ։

—Աւելի մօտէն պիտի հսկեմ վրան։

—Շուտով Փարիզ չ՞պիտի մտնենք։

—Մաքսին համար պիտի սպասենք։

—Դեռ երկա՞ր ատեն։

—Շա՞տ հիւանդ ես։

—Հոգ մ'ընէր. այս զոց տեղը շունչս կը կարի, բան մը չէ, ըսաւ հեւքոտ, աւելի սուլուող քան արտասանուող ձայնով մը։

Ասոնք մօր մը խօսքերն էին որ կուզէր իր աղջիկն ապահովցունել. ինքն իսկապէս կը գտնուէր այդ վիճակի մը մէջ, շնչառ, ուժասպառ նուաղուն, ու թէեւ քառասունվեցը կամ քառասնեօթն անցուցած չըլլար, մարմինը չափազանց աւերուն վիճակի մէջ էր. այրուհանդերձ սքանչելի գեղեցկութեան մնացորդներ կային անոր վրայ. գլուխը զուտ հաւկթաձեւ, անուշ ու խորունկ աչքերով, նման աղջկանը աչքերուն, բայց հիւանդութեան շունչէն վառուած։

—Կուզե՞ս որ բան մը տամ քեզի, հարցուց Բերրին։

—Ի՞նչ։

—Խանութներ կան, կրնամ լիմոն մը գնել. շուտով կուգամ։

—Ոչ, ստակնիս պահենք. շատ քիչ է. Բալիքարին քով դարձիր և անանկ մը ըրէ որ խոտ չգողնայ։

—Դիւրին բան չէ։

—Վերջապէս վրան հսկէ։

Փոքր աղջիկը էշուն քով դարձաւ, և որովհետեւ կենդանին շարժում մը կ'ընէր, այնպէս մը բռնեց զայն որ բաւական հեռու ըլլալով խոտի կառքէն՝ չէր կրնար անոր հասնիլ։

Ի սկզբան կենդանին ըմբոստացաւ, և անպատճառ ուզեց յառաջանալ, բայց աղջիկը քաղցրութեամբ խօսեցաւ հետը, փայփայեց ու քիթն համբուրեց. այն ատեն էշը ծռեց երկար ականջները յայտնի գոհունակութեամբ մը և հաճեցաւ հանդարտ կենալ։

Ա՛լ անով զբաղելու պէտք չունենալով, փոքր աղջիկը կրցաւ չուրջն եղածները դիտելով զբօսնուլ. շոգեմակոյկներուն և նաւածիգ շոգենաւերուն երթեւեկը գետակին վրայ. մակոյկներուն պարպուիլը դարձդարձիկ բեռնաբարձներու միջոցաւ որք իրենց երկաթէ մեծ բազուկները կերկարէին անոնց վերեւը և ձեռքով առնելու պէս կը բռնէին իրենց վաճառքը թափելու համար վակոններու մէջ երբ քար, աւազ և ածուխ ըլլային, կամ շարելու համար քարափին երկայնքը երբ տակառներ ըլլային. կառախումբերու շարժումը երկաթուղիի կամրջին վրայ որուն կամարները կը ծածկէին Փարիզը, որ սեւ մառախուղի մը մէջ աւելի կը գուշակուէր քան կ'երեւար. վերջապէս իր մօտը, իր աչքին տակ, մաքսային պաշտօնեաներուն աշխատութիւնը որք երկար ձողեր կը խոթէին յարդի սայլերուն մէջ, կամ սայլակներուն վրայ բեռցուած տակառներէն վեր կը շուլլուէին, գայլիկոնի ուժեղ հարուածով մը կը ծակէին զանոնք, փազած գինին կը լեցնէին արծաթէ փոքր սկահի մը մէջ, կը խմէին քանի մը կաթիլ և յետոյ անմիջապէս կը թքնէին։

Այս բաները ո՜րչափ նոր, հետաքրքրաշարժ էին. փոքր աղջիկն այնքան կը հետաքրքրուէր որ ժամանակն անգիտակցաբար կանցնէր։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 20/1 ՅՈՒՆՎ.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Մասաչուսէթս նահանգին մէջ շատ ջանքեր եղած են արհեստի վարժութեան ընդհանրացման համար նոր սերունդին մէջ։ 1884ին նահանգային Խորհրդարանն օրէնք մը քուէարկեց որպէս զի ամեն կողմ քաղաքին ծախքովը գնուին պէտք եղածին չափ հող և արհեստական գործիք, և բացուին արհեստական վարժարաններ՝ ամեն տեսակ արհեստ ու գործ դաս տալու։ Նոյն օրէնքով հրամայուեցաւ որ արհեստական գծագրութիւնն անխտիր ամեն հանրային դպրոցի մէջ դաս տրուի։ Օրէնքը յարգ գործադրեցաւ նահանգին պարունակած 351 քաղաքներուն և աւաններուն 200ին մէջ։ Նահանգին մէջ դպրոցական տղաքներուն հարիւրին 80ն այժմ արհեստի վարժութիւն կը ստանան։ Ահա «գործնական» Ամերիկայիններուն յառաջդիմութեան «գործնական» միջոցներէն մէկը։ Դպրոցներու մեծ մասին մէջ տղոց կը սորվեցնեն նաև խոհարարութիւն, կար՝ ձեռքով ու մեքենայով, կաւով կաղապարում, հիւսնութիւն և մետաղագործութիւն ընդհանրապէս։ Ի Պոսթըն, 13 հատ արհեստական վարժոցներ բացուած են յատկապէս, արհեստի վարժեցնելու համար նախակրթարան յաճախող տղայքն, ու 14 հատ շատ լաւ սարքուած խոհանոցներ բացուած են ուր դպրոցական աղջիկներու գործնական դասեր կը տրուին խոհարարութեան։ Պոսթընի քաղաքային խորհուրդն 32,000 անգլ. ոսկի յատկացուց կառուցման համար «Մեքենական արուեստից բարձր վարժարանի» մը, շոգիշարժ մեքենայով, ճախարակով, քերիչ և հարթիչ գործիներով, ուր կայ նաև դարբնոցն 25 հալոցով ու սալով, կաղապարիչ գործիք, հիւսնի և արօրձագործի խանութ ամեն կազմածքով, քիմիական աշխատանոց, և գրադարան մը՝ հանդերձ ընթերցարանով։ Այս հաստատութիւն այժմ 300 աշակերտ ունի, և տեսակին մէջ ամենէն կատարեալներէն մէկն է կ՚ըսուի։ Ուրիշ մեծ նահանգներ, որպէս Նիւ Եօրք, Օհայօ և Բէնսիլվանիա, այս մասին իրենց բարձր համբաւը կը պահեն, և հնագոյն կրթարաններէն ոմանք, ինչպէս Ճիրարտ Քոլէճն ի Ֆիլատելֆիա և աւելի առաջներն հիմնուած համալսարանք և Քոլէճք, յառաջդիմական տնօրէնութիւն մ՚ըլլալու պէտքն զգացին՝ յարմարելով նոր պէտքերուն, որոց գոհացում տալու համար զանազան յաւելումներ ըրին իրենց ուսմանց ծրագրին վրայ՝ արհեստավարժութեան ճամբու մէջ։

Շիքակոյի մէջ, արհեստավարժութեան դպրոցն այն մեծ քաղաքին առաջին կարգի կրթական հաստատութիւններէն մին է։ Զափագիտութեան, բնական գիտութեանց ու գծագրութեան մէջ շատ յաջող ընթացք մ՚ունի։ Աշակերտք 330 հոգի են, և կը վճարեն Ա. տարին 16, Բ. տարին 20 և Գ. տարին 24 անգլ. ոսկի։ Դպրոցին բացը կը ցոյց Շիքակոյի Առեւտրական Ակումբն, որ հիմնած է այն հաստատութիւն ու վերին հսկողութիւն ի գործ կը դնէ անոր վրայ։ Վերջին եօթն տարուան մէջ ընթացաւարտ եղած այն 236 երիտասարդներէն որոց ինչ գործի մէջ ըլլալն յայտնի է՝ 71ը կը վարեն բարձր և շահաւէտ պաշտօններ արուեստագիտութեան, օրէնսգիտութեան և գրագիտութեան վարժարաններու մէջ, 60ը պաշտօն կը վարեն իբրեւ գծագրիչ, արհեստի վարպետ, գործաւորապետ կամ գծագրիչ տարրագործական հաստատութեանց կամ գործարանաց մէջ, ինն ճարտարապետ են, 17ը քաղաքային կամ հանրային ճարտարագէտ, և միացեալք զանազան գործերու մէջ են, ամէնքն ալ անխտիր յաջող վիճակի մէջ։ Այս նպաստաւոր արդիւնքը տեսնելով, 1890ին Շիքակօ քաղաքն հիմնեց վարժարան մը ուր թէ՛ բարձրագոյն կրթութիւն և թէ արհեստի վարժութիւն կ՚աւանդուին, և ցայս վայր ծրագիրն յաջողապէս ի գործ դրուեցաւ։ Աշակերտները չեն քաշուիր իրենց ձեռքով աշխատելու. մէկէ աւելի արհեստ յաջողապէս կը բանին. իւրաքանչիւրն իւր ճիւղին մէջ շատ յուսալից է. մի կողմէ վերացական կերպիւ ուսանին և միւս կողմէ ի կիր արկանելու քաջավարժ են։ Աշակերտներէն մին, պատանի մը, դպրոցէ ելնելուն տուն կ՚երթար և իւր հօր հետ կ՚աշխատէր որ դարբին մ՚է։ Հիմակ այն տղայն իւր հօր գործն ընդարձակած է, նոր գործիներ ի կիր արկանելով, առաջուընէ աւելի մարդ աշխատցնելով, որով կարող կ՚ըլլայ մեծ ապսպրանքներ ընդունիլ, և մեքենական շատ մը գործեր արտադրել։ Ուրիշ աշակերտ մը դպրոցէ ելնելուն պէս օրական վեց շիլինի գործ գտաւ երկաթեղէնի ուրիշ գործարանի մը մէջ, ուր իւր կարողութիւն շուտով գնահատուելով, այժմ տնօրէնի օգնական է։ Այսպիսի քաջալերական արդիւնք շատ կան մեր առջեւ գտնուող տեղեկագրին մէջ, բայց մանրամասնել երկար կ՚ըլլար։

Աղջիկներուն արհեստ սորվեցնելու նոյնքան խնամ կը տարուի Ամերիկայի մէջ որքան մանչերուն։ Լուիզիանայի «Թուլէն» Համալսարանին իգական ճիւղն է «Սօֆի Նիւքոմպ» կրթարանն, ուր դասական, գրական և գիտական ուսմանց կանոնաւոր ընթացքէն զատ, որ չորս տարի կը տեւէ, մասնաւոր խնամ կը տարուի գծագրութեան, նկարչութեան, կաղապարման, ձուլման և փայտի վրայ փորագրման։ Ասոր, ինչպէս և նմանօրինակ վարժարանաց մէջ, շատ մը առարկայից վրայ գործնական գիտութիւնք և վարժութիւնք կ՚ըլլան, այնպէս որ ուսանողին ուշադրութիւնը կը սրուի, աչքն ու ձեռքը կը վարժուին, որով անխտիր ամեն արհեստ դիւրաւ կը սորվի։ Հոն կ՚աւանդուին նաեւ կնոջ ֆիզիքական կեանքին բնախօսութիւնն և առողջապահութիւնն, ընտանիքին առողջապահիկ և տնտեսագիտական խնամք, հասարակ կար, կարկտուքի տեսակները, լուացարանի աշխատութիւնք, ամեն տեսակ աղտեր հանել և ճերմակեղէններ ու հագուստներ մաքրել, խոհարարութիւն, հաց և խմորեղէն շինել և եփել, ճանչնալ, պատրաստել և եփել միս և բանջարեղէնն ամեն տեսակներ, սննդարար և ողջապահիկ ուտելիքներն ու ըմպելիներն որոշել, հիւանդ խնամել, հիւանդութեանց առաջքն առնուլ ընտանիքին մէջ, ամեն տեսակ հագուստ ձեւել ու կարել, զգեստեղէնք և անձնական արդուզարդի մէջ վայելչութեան ու գեղեցկագիտութեան պահանջումները, զարդական անզնագործութիւնք, և տղայ մեծցնել ու կրթել։ Այս ամեն գործնական առարկայք, որք այնքան կարեւոր են ընտանիքին երջանկութեան և տանտիկնոջ պաշտօնին յաջող և արդիւնաւոր կատարման համար, թէ՛ խօսքով և թէ գործքով կ՚աւանդուին ու կ՚ուսուցուին այն կրթարանին մէջ, ինչպէս նմանօրինակ ամերիկեան կարգ մը հաստատութեանց մէջ։

Ընդհանուր արհեստավարժութեան դպրոցներէն զատ, որոց նպատակն է աշակերտին ֆիզիքական և իմացական ոյժերն համընթացաբար սրել և զարգացնել, ու զինք թէ իմացական և թէ ձեռագործ աշխատութեան հաւասարապէս պատրաստել դպրոցական շրջանի մէջ իսկ, Միացեալ Նահանգաց մէջ կան շատ մը արհեստանոցներ՝ յատկապէս կամ այն արհեստը սորվեցնող ու բանեցնող, որք սակայն հանրային վարժարաններու կանոնաւոր շարքին մէջ չեն գտնուիր։ Միայն անոնցմէ մէկը, Ֆիլատելֆիոյ Ճարտարական Արուեստի Վարժարանը, պետական նպաստ ընդունած է։ Անոնց մեծագոյն մասն անհատական բարերարութեան արդիւնք են, կամ այն ինչ արհեստական կամ առեւտրական դասակարգի հիմնարկութիւնն են։ Անոնց մէջ ամենէն յիշատակելիներն են՝ ի Նիւ Եօրք՝ Օքմուդիի վարժարանք. ի Ֆիլատելֆիա՝ Շինութեանց վարպետներու Սակարանին հիմնած դպրոցները. Նոյն քաղաքին մէջ գտնուող տղայոց Արհեստանոցն, ըստ կտակի Պ. Ռիչարտ Հըմֆրիսի. Պրուքլինի մէջ Բրադի Արհեստանոցը. Ֆիլատելֆիոյ մէջ Տրէքսէլի Արհեստանոցն, և վերջերս ալ Շիքակոյի մէջ հիմնուած Դարբնական-կրթարանը։ Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Հռոմէ կը հեռագրուի Դեկտ. 27 ին. —Պատերազմական Նախարարութեան մէջ կը հերքեն լրագրաց այն լուրը թէ իտալեան զօրքեր անսովոր քանակութեամբք կը հաւաքուին ֆրանսական սահմաններուն վրայ։ Պաշտօնական լուր չկայ նաեւ այն լրագրական զրոյցին առթիւ թէ Ալպեան որսորդ զօրաց իտալեան գումարտակ մը փոքր Սէն-Պեռնառ լերան վրայ գիրք մը բռներ է։ Եթէ սահմանաց այն ծայրագոյն կէտերուն վրայ իտալեան զօրք գտնուած է, զինուորական վարժութեան համար եղած պէտք է ըլլայ, կ՚ըսէ Իտալիոյ պատերազմական նախարարը։ Բայց այսպիսի զրոյցներու հրատարակութիւն իսկ այս պահուս մասնաւոր կ՚ընէ իտալեան և ֆրանսական յարաբերութեանց ձգտեալ վիճակը։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ. — Նովոյէ Վրէմիա (ռուսական թերթը), հրատարակելով այն լուր թէ Ճապոն մտադիր է պաշտպանողական և յարձակողական նիզակակցութիւն մը կնքել Չինու հետ, որպէս զի եւրոպեան և ամերիկեան Տէրութիւնք յապագային չկարենան միջամտել Ծայրագոյն Արեւելից գործերուն, կ՚ըսէ թէ այնպիսի խորհրդի մը իրագործման չեն կրնար հաւանիլ Ռուսիա, Ֆրանսա և Անգլիա, որոց այս խնդրոյ մասին համաձայնութիւնն եւրոպեան աշխարհավարութեան ուշադրաւ նորութիւններէն մէկն է այժմ։ Այս երեք Տէրութիւնք, կ՚ըսէ ռուս թերթը, պիտի հարկադրուին միջամտել անմիջապէս, թող չտալու համար որ Ճապոն այնքան յառաջ տանի իւր փառասէր ձգտումներ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.—1895—96ի Ռումանիոյ նիւթացոյցին մէջ ծախք ցուցուած է 210,300,000 ֆր. և նոյնքան ալ հասոյթ։ Ծախքն 7 1/4 միլիոն աւելի է քան նախորդ տարւոյն մէջ։ Այս յաւելուածական գումար յատկացուած է 120 միլիոն ֆր.ի նոր փոխառութեան տոկոսին։ Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց խնդիրը մեծ տեղ մը բռնեց Ուղերձի վիճաբանութեան առթիւ, և Խորհրդարանի անդամներէն շատեր յայտնեցին Հունգարիոյ բաժնին մէջ գտնուող Ռումանաց վիճակը։ Պէտք է յիշեցնենք թէ Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց հետ Հունգարիոյ կառավարութեան վարուելու կերպը մին է այն պատճառներէ որով Ֆրանձ Եօզէֆ Թագաւոր-Կայսրն իւր վստահութիւնը զլացաւ նախարարապետ Վէքէրլէի։ Կարգ մը Ռումաններու դէմ Հունգարիոյ նախարարութեան Քլաուզէնպուրկի դատարանին առջեւ բացած դատը կը յիշուի հարկաւ, և յայտնի է թէ ինչպիսի կորուկ ոճով դատապարտեցան Ռումանները։ Ն. Վեհափառութիւն այս կերպ դատավարութենէ գոհ չէ մնացած, և դժգոհ եղած է տեսնելով որ հունգարական իշխանութեանց այս մասին բռնած ընթացքը Ռումանիոյ հետ խնդիր յարուցանելու պատճառ եղաւ. զի թէպէտ Ռումանիա պաշտօնապէս չմիջամտեց, բայց Ռումանիոյ Խորհրդարանին մէջ շատ զբաղեցան այն խնդրով թէ մաճառ տարրը կարեւոր իրաւունքներ կը գլանայ ռումէն տարրին։ Ծերակոյտին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Լահովարի սրաչապէս յայտնեց թէ ռումէն կառավարութիւնն ո՛չ իրաւունք ո՛չ ալ պարտականութիւն ունի միջամտելու մաճառ նախարարութեան քով. զի դիւանագիտական միջամտութիւն մը նուաստացուցիչ անյաջողութեան մը կը յանգի, և պատերազմն՝ աղէտալի պարտութեան մը Ռումանիոյ համար։ Երկու կողմերու չափաւոր տարրերուն գործակցութեամբ միայն կրնայ լուծուիլ այս խնդիր, ըսաւ նախարարը՝ բայց և այնպէս, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ վեհապետը մարդասիրաբար զգաց թէ այս վերջին դէպքեր վիշտ պատճառած են Ռումանիոյ մէջ, և Տքդ. Վէքէրլէի նախարարութեան ընթացքէն դժգոհ մնալուն պատճառներէն մին ալ Ռումանիոյ հետ այս յարաբերական խնդրոյ վիճակն է, կ՚ըսեն Պուքրէշի և Վիէննայի լրագիրք։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Անգլիացիները կը նկարագրէին այն գայթակղական գործեր որոց համար դատի ենթարկուած են Նիւ Եօրքի ոստիկանութեան պաշտօնատարներէն ոմանք։ Ըստ նոր տեղեկութեանց, այն ոստիկանութեան պետերէն Սթիֆընսըն հարիւրապետ իբրեւ կաշառակեր դատապարտուած է երեք տարւոյ և ինն ամսու բանտարկութեան և 1,000 տոլար տուգանքի։ Ոստիկանութեան ուրիշ քանի մը պաշտօնականներու կաշառակերութիւնը քաղաքային մասնախմբին քննութեամբ հաստատուած ըլլալով, անոնք եւս պիտի դատուին։ Այս ոստիկանք կաշառք կ՚առնէին այլ և այլ ապօրինութեանց աչք գոցելու համար։ Կ՚ըսուի թէ այս դարավերջիկ ոստիկանութեան չարագործութեանց մէկ փոքր մասն է միայն որ դատարանի առջեւ ապացուցուելու չափ որոշ վիճակի մէջ կը ներկայանայ։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ և Միլան Թագաւոր այս օրերս պիտի տեսակցին ի Փարիզ։

ՆՈՒՐԻՏՕ ՁՕՐԱՎԱՐ, իւր կուսակալի և հրամանատարի պաշտօնը թողլէն ետքն, արտասահման ուղեւորեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Նոր տարւոյն մէջ Ալզաս-Լօռէնի բերքերուն և արտադրութիւններուն նահանգային ցուցահանդէսը պիտի բացուի Ստրազպուրկի մէջ։ Գերման կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս ցոյցին, որ գրաւեալ գաւառներուն գերմանացման պիտի նպաստէ։ 1895 թուականը 25րդ տարին է Ալզաս-Լօռէնի միացման Գերմանիոյ հետ, և այն առթիւ Նախկին զօրականաց ընկերակցութիւնք հանդէսներ պիտի կազմեն հոն, մասնակցութեամբ այն ամեն գերման գունդերու որք ներկայ էին Վիսէմպուրկի և Ռայխսհօֆէնի մեծ ճակատամարտներուն 1870 ին։ Ստրազպուրկի ցուցահանդէսն այս կերպիւ այնքան խաղաղասէր ցոյց մը պիտի չըլլայ, կ՚ըսեն ֆրանսական լրագիրք։ Նոր տարւոյն մէջ նաեւ տեղի պիտի ունենայ բացումն ռազմագիտական նոր երկաթուղւոյ մը որ աւելի սերտ կապով պիտի միացնէ Ալզաս-Լօռէնը Գերմանիոյ ներսերուն հետ։

ՊԱՐԱԳԱՅՔ ՄԱՀՈՒԱՆ ՍԹԻՎԸՆՍԸՆԻ. —Անգլ. անուանի վիպասանին ու բանաստեղծին մահուան պարագայները ծանուցանող վերջին հեռագրերէն հետեւեալ տեղեկութիւնը կը քաղենք.

Դեկտ. 3 (Ն. Տ.) առտուն կանուխ Աբիայի (Սամօա) փողոցներուն մէջ երեւցաւ Պ. Լլոյտ Օսպորն, (Սթիվընսընի խորթ որդին ու գրական գործակիցն,) որ առանց վերարկուի և առանց գլխարկի՝ այս կողմ այն կողմ կը վազէր՝ բժիշկ կանչելով։ Առաջին հասնող բժիշկն եղաւ անգլ. Ռօյլ[?] մարտանաւուն բժիշկ Տքդ. Անտէրսըն, որ անգիտակից վիճակի մէջ գտաւ վիպասանը, ծանր շնչառութեամբ։ Տոքթորը կրցածն ըրաւ, և տեղւոյն բժիշկ Տքդ. Ֆունք որ քիչ ետքն եկաւ, աւելի բան մը չկրցաւ ընել։ Հետեւեալ օրը Սթիվընսըն կը մեռնէր ուղեղային կաթուածէ։ Այս վերջին տագնապին հասած պահուն Սթիվընսըն խոհանոցն էր, ուր իւր կնոջ կ՚օգնէր աղցան մը (սալաթա) շինելու զոր շատ կը սիրէր։ Գլխու տարօրինակ ցաւ մ՚ունենալն յայտնելով, վիպասանը խոհանոցէն գնաց ընդունելութեան սենեակն, ուր յանկարծ ինկաւ՝ ինքզինք կորուսած։ Անոր գինը տարին պարտահանը. (վիպասանն իրեն համար աքանչելի բնակարան մը շինել տուած էր կղզւոյն մէջ.) հոն մնաց մինչեւ իւր մահն։ Ընտանեաց բոլոր անդամք, բնիկ ծառայք և մի քանի բարեկամք ներկայ էին երբ վերջին շունչը փչեց։ Մահէն քանի մը վայրկեան առաջ եկաւ բնիկ Սամօացի տղայ մը, որ վիպասանին սիրական սպասաւորներէն մին էր, և աղաչելով արտօնութիւն խնդրեց օրհներգ մը երգելու։ Ներկայք հաւանեցան, և տղու ձայնով, սրտառուչ շնչտելով, իւր բոլոր հոգւոյն կարողութիւնն իւր երգին մէջ դնելով, Սամօյի զաւակն երգեց անոյշ երգ մը։ Այն հոգեվարին քով, Հարաւային Ովկիանոսին անհունութեան առջեւ, այս փոքրիկ երախտապարտ Սամօացիին քաղցր ձայնն և երգին ալ սրտաշարժ խօսքերը խորապէս ազդեցին արդէն յուզուած ներկայներուն վրայ։ Տեղացիք խորին վշտով լսեցին իրենց անգլիացի հաւատարիմ բարեկամին և իրենց կղզւոյն բարերարին մահն, և անոր սիրական ծաղիկներով կազմած փունջերով լեցուցին մահուան սենեակն և քովի սենեակները։ Ցետոյ, տապար ի ձեռին, խիտ մացառներուն մէջէն ճամբայ բացին մինչեւ այն լերան գագաթն ուր այժմ կը հանգչի Սթիվընսըն, իւր մէկ վերջին կամքին համեմատ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ համակրական հեռագրով մը իւր ցաւն յայտնեց առ Տիկին Ռանտոլֆ Չըրչիլ՝ անոր ամուսնոյն ծանր հիւանդութեան առթիւ, և տեղեկութիւն խնդրեց։ Տիկին Չըրչիլ բնիկ Ամերիկուհի է, և իւր ծննդավայր երկէն, ինչպէս և Անգլիոյ ամեն կողմերէն համակրական հեռագիր կ՚ընդունի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՓԱՐԻԶ 31 դեկտ. — Պատերազմական խորհուրդը մերժեց հարիւրապետ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութիւնը։

ՖՈՒԱՏ ՓԱՇԱ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 31. — Ֆուատ փաշա արծաթեայ պսակ մը դրաւ Աղեքսանդր Գ.ի գերեզմանին վրայ։ Հանդիսական հացկերոյթ մը տրուեցաւ այսօր ի պատիւ միսիոնին, որուն երեքշաբթի օրն ալ ֆրանսական դեսպանը ճաշ պիտի տայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊՕՑՏԱՄ, 31. — Գահաժառանգ կայսրօրդին ի դիմաց կայսեր ներկայ պիտի ըլլայ Նաբոլիի Թագաւորին յուղարկաւորութեան։

ՌՈՒՍԻԱ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ցարն ու Ցարուհին գարնան Ֆինլանտիա պիտի երթան։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Ճամտէյէ[?] փողոց, Թօմրուկ խան

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, Թիւ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ԼՈՆՏՐԱ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղտատ	Լիմասօլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքօսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Գանեա	Ուշաք	Սոֆիա
Ադր. Պոլիս	Լառնաքա	Ֆիլիպէ	Տրապիզոն
Էսկիշեհիր	Գամիրէ	Բօր-Սայիտ	

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձման փոխարէն առակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագեղձ արժէթուղթերու։

Ճանուցում փոխանակագրերու, չէքերու, պարտամուրհակներու եւ ճնշագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ՚ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 1/2 °/ₒ մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 1/2 °/ₒ վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 °/ₒ երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց առտի փոխատուութիւններ կ՚ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ՚ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէ։ Աւելից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան շահաւոր թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, Եգիպտական պարտաթուղթեր, Բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու բոնտեր, եւ արժէթուղթեր կ՚ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի, տարին 3 1/2 տոկոսով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, Պատրիարքական Գեր. Տեղապահին կողմէ ստորագրուեցան և այս առաւօտ բաժնուեցան՝ յառաջիկայ ուրբաթ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ կատարելի համեմատական քուէարկութեան վերաբերեալ հրաւիրագրերն։

Ինչպէս կը յիշուի, Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովոց ընտրութիւններն ամբողջացնելու համար հինգ եկեղեցականք և եօթն աշխարհականք կը պակսին, ուստի համեմատաբար առաւել քուէ ստացող անուանց վրայ, որոց երկպատիկ ցանկերն հրատարակած ենք արդէն, երկրորդ անգամ քուէարկութիւն պիտի կատարուի յառաջիկայ ուրբաթ, 23 դեկտ. ժամ 5-8, յԱզգային Պատրիարքարան, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տեղապահ Սրբազանի և ընդ հսկողութեամբ ժողովէն կարգեալ յատուկ քննչաց։

Կը լսենք թէ Տոքթ. Էլմասեան էֆ., որ՝ ինչպէս կը յիշուի՝ Ազգ. Հիւանդանոցի բժշկական մարմնոյն փոփոխման հարկ զգացուած պահուն, այդ հաստատութեան վիրաբոյժ նշանակուած էր Տոքթ. Խորասանճեան էֆ.ի, Տոքթ. Օրմանեան էֆ.ի և հանգուցեալ Փէշտիմալճեան փաշայի յանձնարարութեամբ, դադրեցուցեր է իր այցելութիւններն, և անոր օրինակին հետեւեր է նաեւ Տոքթ. Մօնճէրի, ծանօթ յիմարաբոյժը։

Մանզումէի Էֆքեար[?] իր շաբաթ աւուր թիւոյն մէջ բաւական մանրամասն կերպով խօսած է այս խնդրոյն վրայ, խիստ լեզուով մը քննադատելով յիշեալ Տոքթորին նկատմամբ Հոգաբարձութեան ընթացքը։

Առ այժմ, առանց արձագանգ ըլլալ ուզելու այդ քննադատութեանց, սա միայն կրնանք ըսել թէ յանուն Հոգաբարձութեան Տոքթ. Էլմասեանի ար գրուեր է իր պաշտօնին շարունակութիւնը, իրեն ուղղեալ նամակաւ մը, որ խնդրոյ առարկայ եղած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գործօն երկու անդամոց միջեւ և որուն համամիտ չէ բժիշկ հոգաբարձու Տոքթ. Ե. Մասիս։

Տոքթ. Էլմասեան, իր արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալով այդ նամակէն ինչպէս նաեւ Հիւանդանոցին մէջ վերջերս իրեն նկատմամբ բռնուած ընթացքէն, գրաւորապէս Ազգ. Պատրիարքարանին դիմեր է, քննութիւն և պատուոյ հատուցում պահանջելով։

Տարակոյս չունինք թէ Ազգ. Պատրիարքարանը լուրջ նկատողութեան պիտի առնու յիշեալ յարգելի բժշկին բողոքը՝ մասնաւորապէս, և Ազգ. Հիւանդանոցի խնդիրն ընդհանրապէս։

Միացեալ ընկերութեանց տարեկան մեծ պարահանդէսին համար կայս. կառավարութենէն խնդրուած արտօնութիւնը շնորհուած է։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ի նպաստ հաստատութեանս, Մեծ. Միհրան էֆ. Եսէֆեան բարեհաճած է նուիրել մէկ օսմ. ոսկի փոխան ծաղկեփունջի՝ նորոգ հանգուցեալ Պետրոս էֆ. Գասարճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

* * *

Ընդհանուր պատսպարելոց մատակարարելի կերակրոց ցուցակը.

Առաւօտները Թէյ

Դեկտ.	Ցերեկ	Երեկոյ
19 Բշ.	Թարխանայի ապուր	Շէկմ. հաւուճ մսով
20 Գշ.	Մաքարնա	Բաթէս. ճիւրքէւրպ.
21 Դշ.	Բրձ.ապր.լխա.Թյնով.	Լուբիա ձէթով
22 Եշ.	Խաշլամա Թիլիթ	Բրասա մսով
23 Ուր.	Բաթաթէս սալաթա	Պէօրիւճէ ձէթով
24 Շբ.	Թարխանայի ապուր	Թաս քէպապ
25 Կր.	Խաւիծ շաքարով	Քիմիօնլու քէպապ

(Հոգաբարձութիւն)

Քաղաքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սամօս կղզւոյն իշխան անուանեցաւ Կրետէի կուսակալութեան խորհրդական Ճօրճի փաշա։

Սանճաք Մութէսարրիֆի աստիճան տրուեցաւ Այտընի Նազիլլի գաւառակին գայմագամ Խալիլ Համտը պէյի։

Միլիվէի աստիճան Մաքրայի վերատեսչութեան իրաւագէտ խորհրդական Նիզամէտտին պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհուեցաւ Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատան տնօրէն Պէհճէտ պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Հօտէյտաի և Եէմէնի Թէնպէքիի Րէժիի տնօրէն Պ. Իզմալօի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Յունաստանի նախարարապետ Պ. Թրիքուբիի քրոջ՝ Օր. Թրիքուբիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՆՈՒՑՈՒՄ[?].—Երէկ իրիկուն, երկուշաբթի, կայս. պալատան մէջ պաշտօնական հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆի և զօրավար կոմս Մուսին Բուշքինի, որ մայրաքաղաք եկած է ծանուցանելու Ռուսիոյ Վեհ. Նիքօլա Բ. կայսեր գահակալութիւնը։ Ներկայ էին նաեւ բոլոր նախարարք, դեսպանին եւ զօրավարին հետեւորդք և կայս. պալատան պաշտօնատարք։ Զօրավարն, որ այսօր մայրաքաղաքէս կը մեկնի, հացկերոյթէն յետոյ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Ամերիկեան դեսպան Պ. Ա. Թէրրէլ և հելլենական դեսպան Պ. Մավրօկօրտաթօ երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ վարժարանի մը հաստատութեան համար, ինչպէս յայտնի է, կայս. Իրատէ մը արտօնութիւն շնորհած է Մէլքիյէ վարժարանին ուսուցիչներէն Պօյաճեան Յակոբ էֆէնտիի։ Կրթական Նախարարութիւնը հարկ եղած արտօնագիրը յանձնած է Պօյաճեան էֆէնտիի և վարժարանն ի մօտոյ պիտի բացուի։

ԲՐԻՆՁԻ մշակութեան համար պատրաստուած կանոնագիրէն զատ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Երկրագործական Նախարարութիւնը նոյն կանոնագրոյ տրամադրութեանց համաձայն հրահանգ մը պատրաստած է, որ ցոյց կուտայ բրինձի մշակութեան եղանակը։ Այդ հրահանգին կցուած է նաեւ Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշաի մէկ տեղեկագիրն, որ կը բացատրէ թէ բրինձն ինչպէ՛ս կը մշակուի Եգիպտոսի մէջ։

ՀԱԼՔԱԼԸԻ երկրագործական վարժարանին տնօրէնութեան պաշտօնը յանձնուած է օգնականին՝ Սթրաթի էֆէնտիի, որովհետեւ երկրագործական մասնագիտաց ժողովին երկրորդ ճիւղին քննիչ Մազհար պէյ, որ կը վարէր միանգամայն այդ պաշտօնը, իր զբաղմանց պատճառաւ հարկ զգացուած է որ միայն այդ քննիչի պաշտօնով զբաղի։

ԵԱՆԵԱՅԻ և Շքօտրայի նահանգաց համար կայս. Իրատէի մը համաձայն հաստատուած երկրագործական քննիչի պաշտօնը յանձնուած է Կրէտէի երկրագործական նախորդ քննիչ Բաքիս էֆէնտիի։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց Նախարարութեան մասնագիտաց ժողովն աւարտած է այն քննութիւնները զորս կը կատարէր՝ Սիրքէճիէն մինչեւ Այաստէֆանոս շինուելիք երկաթուղւոյ երկրորդ գծին համար հարկ եղած երեք միլիոն ֆրանքի ծախսման եղանակին վրայ։ Քարտէսները, յառաջաձեռներն և ծրագիրը կրկին անգամ յանձնուած են Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին։

Տէտէ Աղաճի առջեւ շինուելիք նաւահանգստին և քարափին յատուկ ծրագիրներն ալ յանձնուած են նոյն ժողովին։ Այդ գործին համար վեց միլիոն ֆրանք հաշուուած է։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն որոշած է վճռումը հինգ տարուան համար մենաշնորհ տալ Սագըզի վաճառականներէն Նիքօլաքի Բանտէլիսի էֆէնտիի, կղզւոյն նաւահանգիստը մաքրելու, քարափ շինելու և զայն շահագործելու համար։ Նախարարաց Խորհուրդն ընդունելի գտնելով այդ որոշումը, մատուցած է զայն ի կայս. պալատ։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ գիշեր ժամ 4 ու կէսին հրդեհ ծագեցաւ Գումգաբուի Հիսար Տիպի թաղը փայտաշէն տունէ մը որ Գավուգեան Արթին աղաի սեփականութիւնն էր եւ ուր Քէհրիպարճը Կարապետ աղա կը բնակէր։ Տնեցիք հարսանիքի մը գացած ըլլալով ոչ ոք կը գտնուէր տունը, հետեւաբար կարելի չեղաւ ժամանակին մարել։ Թէեւ անմիջական օգնութիւնք հասան, սակայն նոյն պահուն փչող հարաւային սաստիկ հովը կրակը արծարծեց և փայտաշէն վեց տուներ այրեցան։

Հրդեհի վայրը փութացած էին Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ փաշա, Պոլսոյ կեդրոնական հրամանատար Ֆեազիմ փաշա և այլք։

ԲՈՂԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Վանայ Ատիլճէվազ գաւառակին մէջ դեկտ. 16 էն 17, քոլերաէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Պրուսայի նահանգին Սէօյիւտ գիւղին մէջ մինչեւ դեկտ. 18, ինն օրէ ի վեր հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Ատալիայի մէջ դեկտ. 17 ին առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

«ՍԹԱՄՊՈՒԼ» լրագրոյ տէր և տնօրէն Պ. Հէնրի Հանլի իր թերթին վրայ ունեցած բոլոր իրաւունքները թողած է Պ. Էտուար Ջէյմըրըի որ կայսերա-

կան արտօնութեամբ՝ Սթանտըրտի տէր և տնօրէն կը գտնուի։ Պ. Հէնրի Թերթին մէջ հրաժեշտի գիր մը ուղղելով ընթերցողներուն, կըսէ թէ 33 տարուան անընդհատ աշխատութենէ ետք, իր վատառողջութեան պատճառով հարկադրուած է ձեռք քաշել Սթանտըրտի տնօրէնութենէն, զոր կը թողու իր բարեկամին՝ Պ. Ջէսթըրի՝ որ անուն մը ունի իբրեւ օրագրող։ Պ. Հանլի, իր թերթին ընթերցողներուն հրաժեշտ ուղղելու առթիւ, կը խոստանայ ատեն ատեն գրել անոր մէջ, յուսալով որ իր յաջորդը ու բարեկամը՝ Պ. Ջէսթըր՝ անկիւն մը պիտի վերապահէ իր յօդուածներուն։

Սթանտըրտ հիմնուած է 1868 ին, հանգուցեալ Պ. Ճօն Լաֆան Հանլիի ձեռքով, որուն եղբայրն է Պ. Հէնրի Հանլի։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Մանչէսթր վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ, Պ. Փօքանէ՝ ներկայացուցիչ Ֆրանսայի Դրանսատլանթիք ընկերութեան առեւտրական ճիւղին, որ մայրաքաղաք կը գտնուի, առաջարկներ ներկայացուցեր է կայս. կառավարութեան՝ Միջերկրականի օսմ. ծովեզերաց թղթատարութիւնը վերակազմելու համար։ Այս ծրագիր Բ. Դրան մատուցուած է արդէն։

ՌՈՒԼԷԹ.— Քօնքօրտիայի խաղարանն ասկից առաջ Ոստիկանութեան կողմէ փակուելով, Թատրոնին մէջ խաղարանի յատուկ սրահն ու հոն տանող գաղտնի դուռները կնքուած էին։

Իմացուեցաւ կիմանայ թէ Քօնքօրտիայի տէրերը Թատրոնին կից ուրիշ տուն մը վարձած էին խաղարանի համար և վերի յարկի ճեմիշներէն միայն մէջէն հաղորդակցութեան դուռ մ՚ալ բացեր էին վերջերս։ Ոստիկանք, որք մէկ քանի օրէ ի վեր հսկողութիւն կը կատարէին և կուզէին յանցանքը գործուած պահուն այդ տեղը կոխել, աչքի փչերը հաղորդակցութեան այդ դուռը գտնելով յանկարծ բացին եւ ներս մտան. հոն գտան խաղարանի յաճախորդներէն մէկ քանին՝ Խարալամպօ, Վերաի թատրոնին տնօրէն Ալէքօ և Բերացի Միթրօ՝ ձեռքերնին տապեզուլանքներ և Ռուլէթի գործի մը ինչպէս նաև վաթսուն ոսկի և յիսուն մէճիտիյէ։ Թէ՛ խաղամոլք և թէ գործիներ Կալաթա-Սէրայ տարին։

ՎԱՌՆԱՅԻ յունաց մետրապոլիտ Տ. Բօլիքարբօս երէկ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ իր աչքի հիւանդութիւնը դարմանելու համար։

ԽՐԷՅԶԻԻ յունաց մետրապոլիտ Տ. Եերմանոս հիւանդ ըլլալով անկողնոյ կը ծառայէ։

ԽՐԶԻՆԿԱՆԻ Միւֆթի Մէհմէտ Արիֆ էֆէնտի մեռած ըլլալով անոր յաջորդած է նոյն տեղացի Հաճի Սատըգ էֆէնտիզատէ Օսման էֆէնտի։

ՁԻՒՆ.— Այտընի Տինար գաւառակին մէջ անցեալ երեքշաբթի օր բաւական ձիւն տեղացեր է։ Պօրտուրի, Սանտըգըլի եւ Գարահիսարի կողմերն ալ երկու օր անընդհատ ձիւն տեղացած է։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալ Սըրրի փաշա՝ որ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս կը գտնուի, տակաւին ապաքինած չէ։ Ն. Վսեմութիւն կը տառապի ոտքի յօդացաւէ, որ այսօրերս կրկնուած է։

ՊԱՐՕՏԱՅԻ Մահարաճան երէկ այցելեց Զօրայ այլեայլ կողմերն և Բեազըտխանէի պալատանը։ Մահարաճան այսօր պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս Հնդկաստան երթալու համար։

ՆԱՂԿԱԽՏ.— Իզմիտի մէջ ծաղկախտը տակաւին կը շարունակէ։ Մայրաքաղաքէս պատուաստի հիւթեր ղրկուած են։

ՖԻԼԻՂԷՐՈՒ մէջ խոտի և կարգի մթերանոցներ այրելու վերաբերեալ դատերը պիտի տեսնուին Նիզամիյէ դատարանաց առջեւ և եթէ այդ հրձիգութեանց հեղինակները չգտնուին, նահանգաց Իտարէի ժողովները այրածներու գինն որոշելով պիտի հատուցանել տան գիւղին բնակիչներուն։ Այս որոշում, որ Պետական Խորհրդոյ կողմէ տրուած է, մատուցուած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ անասնաբուժական վարժարանի աշակերտք ազատ պիտի ըլլան զինուորական ծառայութենէ։ Այս որոշում Պետական Խորհրդոյ կողմէ մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԱՆԹՈՒԽ վառօդին համար հաստատելի մեծ գործարանին հիմնարկէքն ի մօտոյ պիտի կատարուի։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատողութեան առած է, անասնոց տարափոխիկ հիւանդութեանց համար պատրաստուած կանոնագիրը և յեղաքննութեան ընդունելի գտնելով որոշած է տեղեկագրել Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Այդ կանոնագիր կը տրամադրէ որ երբ տեղ մը անասնոց հիւանդութիւն ծագի, անոնց տէրերը պարտաւոր պիտի ըլլան անմիջապէս իմաց տալ ամենէն մօտը գտնուող տեղական կառավարութեան պաշտօնէից։ Կանոնագիրը կը սահմանէ նաեւ այդ մասին քաղաքային պաշտօնէից պարտականութիւնները։

ՀԱԼԷՊԷՆ գրուած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ, կ՚ըսէ Սալահ, նահանգին կեդրոնական նամակատան տնօրէն Իպքէնտէր էֆէնտի գեղծումներ գործած է։ Այդ առթիւ հարկ եղածն ի գործ դրուած է։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Րաիֆ փաշա խորհրդական Պէրթրամ էֆէնտիի հետ երէկ Փաշա-Պաղչէ գնաց և հանքածուխի մթերանոցին կառուցման համար այն տեղի ծովեզերեայ պարապ գետինները աչքէ անցուց։ Այդ շէնքին համար հինգ հազար քառակուսի մեդր գետին մը հարկ դատուած է։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ մէջ վերջին փոթորիկներու պահուն կը կարծուի թէ բաւական նաւաբեկութիւններ պատահած են։ Տէրքոսի ծովեզերաց մօտ ծովուն վրայ ատաղձներ գտնուած են ինչպէս նաեւ տակառներ, որոց վրայ «Ս. Ս. Քրիստոֆ» գրուած են։

Պ. ՍԷՍԻԼ ՌՕՏ և իր ուղեկիցները երէկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս աւստրիական Լոյտի շոգենաւով ի Յունաստան։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է պատրաստելու համար վախճանեալ Սուպհի փաշայի ժողովական հնութեանց մէկ ցանկը։ Այդ հնութիւններ այժմ պահուած են նոյն պաշտօնատան մէջ։

ԳԱՍԱՊԱՅԻ երկաթուղւոյ գիծը մինչեւ Գարահիսար երկարելու համար քանի չափ ճարտարապետներ գծին անցնելիք տեղերուն վրայ քննութիւններ կը կատարեն և մինչեւ մայիս պիտի պատրաստեն այն քարտէսն, որ ցոյց կուտայ գծին անցնելիք տեղերը։

ՀՕՏԷՑՏԱՅԻ զանազան տուրքերն ուղղակի գանձելու և կամ վարձակալութեան տալու համար Ելմտական Նախարարութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ թէ այդ երկու եղանակներէն ո՞րն աւելի շահաւոր է Մալիյէի գանձուն։ Նախարարութիւնն այդ առթիւ տեղեկութիւններ առած է Եէմէնի Տէֆթէրտար Վահիպ էֆէնտիէն, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Առեւտր. հրապարակի ընդհանուր կացութիւնը ո՛ր և է փոփոխութիւն չի կրեց նախորդ շաբթուան մէջ։ 2000 քիլէ կարծր ցորեն հասնելով, գնորդ գտան Րումէլիի և Էտիրնէի տեսակներու օխան 26—27 փարայի։ 30,000 քիլէ կակուղ ցորեն հասաւ և վաճառուեցաւ քիլէն 14էն $14\frac{1}{2}$ ղրշ.ի։ Կիրքա և Ազիմա ցորեն հասաւ 5000 քիլէ, վաճառուեցաւ 14—15 ղրշ.ի։ Գործ չեղաւ եգիպտացորենի, հաճարի և վարսակի վրայ, որոց գիներն են՝ $20\frac{1}{2}$-21, 15 և $17\text{-}17\frac{1}{2}$ փարա օխան։ 4000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ Ցակոն ղրշ.էն։ Գալով ալիւրին, 15,000 պարկ Օտեսայի և Իպրայիլի վաճառուեցան. Ընթացիկ գործեր թիւի վրայ, որուն օխան կ՚արժէ 14 փարա։ 200 պարկ լուբիա վաճառուեցաւ, 100 օխան 115-120 ղրշ.ի։ 500 պարկ Մերսինի և Րումէլիի գաւզավ՝ Աւրոպիոյ համար, 72-73 փարայէն. 1000 պարկ կտաւատ օխան 44-45 փարայի և 200 պարկ կորեկ 50-51 փարայի։ Վաճառում չեղաւ սիսեռի, բակլայի, կանեփի, խաշխաշի և բամբակի վրայ։

Արտածելի գլխաւոր նիւթերէն վաճառուեցաւ 3 պարկ Քէօթահիայի ափիոն օխան 135 ղրշ.ի և 30 պարկ գազի խէժ՝ որուն 27 պարկը Նիկդէ, Գայսէրի, դեղին, նաֆիւռէլ օխան $16\frac{3}{8}$—18 ղրշ.ի և 3 պարկը Նիկդէ ալֆիւ, օխան 7 ղրշ.էն։ Գործ չեղաւ դեղին հատիկի վրայ։ 200 պարկ թիֆթիկ վաճառուեցաւ։ 200 պարկ կաղին վաճառուեցաւ, կենդինարը 64-65 ղրշ.ի և նոյնչափ ընկոյզ՝ օխան 55-56 փարայի։

Ոզնիէց ըմպելիներէն, 64 տակառ Ուլատաֆքա ալքոլ և 92 տակառ ռուսական որոնք հասած էին շաբթուան մէջ, գնորդ գտան $42\frac{1}{2}$-43 օխան մէկ օսմ. ոսկիի։

Գալով գաղթաբերքերուն, 770 պարկ խահուէ հասան և վաճառուեցան 100 օխան $11\frac{1}{2}$-$13\frac{1}{2}$ օսմ. ոսկիի։ 7000 պարկ Թրիէսթէի շաքար և 400 պարկ ռուսական հասան և վաճառուեցան, առաջիններուն պարկը 86 էն 92 ղրշ.ի և երկրորդներունը՝ 70 ղրշ.ի։ Ռանկունի բրինձ չի հասաւ. 50 պարկ ճապոնական բրինձ վաճառուեցաւ 150 ական ղրշ.էն։ Ֆաւնիէ մոմ չի հասաւ և պատրաստ գտնուածէն վաճառուեցաւ 500 սնտուկ, $58\frac{1}{2}$ ղրշ.էն։ Ընթացիկ գործեր դուզական բէզրոյին վրայ։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. կայս. Պանքայի Երկաթուղիի պարտատոմսերուն ամբողջական բլումները կը ծախուին Պոլսոյ գործակալութեան քով (Թիւթիւն խան)։ 1—10

ԱԶԳ. ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Կը ծանուցուի թէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Էսկի-Շէհր-Գօնիաէն մինչեւ Քէօթահիա երկարող գիծին շինութիւնը աւարտած է 1310 դեկտեմբեր 18ին — 1894 դեկտեմբեր 30ին, և նոյն օրը յիշեալ գիծին կայարաններուն միջեւ սկսած է թեթեւ ու ծանր գոյքերու, անասուններու և այլոց փոխադրութիւնը։

Հետեւեալ ցուցակը կը նշանակէ յիշեալ գիծին վրայ երթեւեկող կառախումբերուն մեկնման ու ժամանման ժամերը.

Էսկի-Շէհրէն մեկնող թիւ 222 խառն կառախումբերը.

Էսկի-Շէհր	մեկնում	ժամ	2 առտու
Քէօքճէ-Քըլըք	»	»	3.8
Սապունճի-Պունար	»	»	4.20
Ալթնթաշ	»	»	5.37
Քէօթահիա	ժամանում	»	6.7 իրիկ.

Քէօթահիաէն մեկնող թիւ 221 խառն կառախումբը.

Քէօթահիաէն	մեկնում	ժամ	7.20 իրիկ.
Ալթնթաշ	»	»	8.5
Սապունճի-Պունար	»	»	9.17
Քէօքճէ-Քըլըք	»	»	10.21
Էսկի-Շէհր	ժամանում	»	11.27

Հայտար-Փաշա 30 դեկտ. 94

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՏՊԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՑ

(Շար. երէկի թիւէն)

Վերոյիշեալ տպագրեալ գործերու բացարձակ գրաւումը կը կատարուի քննիչ ժողովոյ տեղեկագրութեան վրայ, Կրթական նախարարին կողմէ տրուած որոշմամբ ու հրամանաւ։

Վերոգրեալ չորս մասերէն դուրս գտնուած գրքերը, տետրակները, պատկերներն ու նկարներն եթէ Թուրքիա ներմուծելու համար արգելիչ պատճառ մը տեսնուի, ձեռնհաս իշխանութիւնն անոնց ետ ղրկուիլը պիտի հրամայէ՝ ի հաշիւ անոնց, որոց անուանը եկած են։ Եթէ այդ գրքերու և տետրակներու մէջ կասկածելի խօսքեր ու նախադասութիւններ տեսնուին, այն պարագային մէջ հրաման պիտի տրուի որ առանց ղրկուելիք աշխարարութեան Թուականէն մինչեւ տասնըհինգ օր՝ օսմ. երկիրներէն ետ դարձուին։ Այն գիրքեր, տետրակներ, նկարներ, պատկերներ և այլ առարկայները որոց համար որոշուած է ետ ղրկել, մաքսային վերատեսչութեանց հսկողութեանը տակ ետ պիտի ղրկուին։ Եթէ տէրերն և անոնք, որոց անուանը եկած են, մինչեւ մէկ ամիս ետ ղրկուելու ծախքը չկրնան վճարել, այդ գիրքեր ու տետրակներ պիտի գրաւուին։

ՄԱՍՆ Դ.

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԵՒ ՑՐՈՒՄՆ ՏՊԱԳՐԵԱԼ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԵՒ ՇՐՋՈՒՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑԱՒ

Յօդ. ԻԸ.—Եթէ օսմանեան հպատակ եղող գրավաճառներու խանութին մէջ խուզարկութիւն կատարել հարկ ըլլայ, մայրաքաղաքիս մէջ՝ Կրթական նախարարութեան քննիչներուն և նահանգաց մէջ ալ կրթական տնօրէններուն կողմէ պիտի կատարուի. եթէ սոյն Կանոնագրոյ հակառակ պարագայ մը նկատուի, տեղեկագիր մը պիտի պատրաստուի։ Գրավաճառն եթէ օտար հպատակ է, այդ պաշտօնեայք գրավաճառին պատկանած հիւպատոսարանէն պաշտօնեայ մը պիտի ուզեն և անոր ներկայութեանը խուզարկութիւն պիտի կատարեն. սոյն Կանոնագրոյ հակառակ պարագայ մը եթէ նշմարեն, տեղեկագիր մը պատրաստելով պիտի առաջարկեն հիւպատոսարանի պաշտօնէին որ ստորագրէ. այս վերջինը եթէ դժկամակի, այն ատեն տեղեկագրին տակ ծանօթութիւն մը պիտի գրուի թէ չէ ուզած ստորագրել. նոյնպէս հիւպատոսարանն եթէ երեք ժամու մէջ պաշտօնեայ չղրկէ, տեղեկագրին տակ ծանօթութիւն պիտի դրուի թէ առանց հիւպատոսարանի պաշտօնէային ներկայութեան խուզարկութիւնը կատարուած է։

Յօդ. ԻԹ. — Շրջուն գրավաճառները, տետրակ, նկար և այլ տպագրեալ գործեր ծախողները, ցրուիչներն և տպարաններու մէջ ծառայող գրաշարք արտօնագիր մը պիտի առնուն՝ մայրաքաղաքիս մէջ Քաղաքապետութենէն՝ և նահանգաց մէջ ալ Թաղապետական շրջանակներէն։ Առանց արտօնագրի իրենց արհեստն ի գործ դնող շրջուն գրավաճառներէն ու ցրուիչներէն օսմանեան մէկ ոսկիէն մինչեւ հինգ ոսկի տուգանք պիտի առնուի։

Յօդ. Լ.—Օսմանեան կէս ոսկիէն մինչեւ հինգ ոսկի տուգանք պիտի առնուի անոնցմէ, որք կը վաճառեն, կը փոխադրեն ու կը ցրուեն այնպիսի գիրքեր, տետրակներ, լրագիրներ, նկարներ և այլ գրութիւններ, որոց համար գիտեն թէ առանց արտօնութեան տպագրուած են օսմանեան երկիրներու մէջ։ Այդ տեսակ առարկայներ պիտի գրաւուին։ Օտար երկիրներէ բերուած ի ստորեւ նշանակեալ տպագրեալ գործեր պիտի գրաւուին։

Ասոնք են.

Ա.—Վեհ. Սուլթանին, կայս. կառավարութեան, օսմանեան երկիրներու հաստատութեանց և պաշտօնապէս ճանչցուած զանազան կրօնքներու նկատմամբ հրապարակաւ թշնամանքներ և քաղաքային ու կրօնական երկպառակութիւններ ու բանդագուշանքներ պարունակող տպագրեալ գործեր։

Բ.—Ամեն տեսակ ոճիրներու վերաբերեալ հրապուրանքներ պարունակող տպագրեալ գործեր։

Գ.—Անբարոյական տետրակներ, նկարներ և լպիրշ պատկերներ։

Դ.—Այն կարգի տպագրեալ գործեր, որոց օսմանեան երկիրներու մուտքն արգիլուած ըլլալը որոշեալ պայմանաժամէ մը առաջ ծանուցուած է հանրութեան։

Յօդ. ԼԱ.—Լրագիր և այլ պարբերական թերթեր ծախող, ցրուող ու փոխադրողները փողոցներուն և հրապարակներու մէջ միայն իրենց ծախած առարկային անունը պիտի տան. արգիլուած է իրենց՝ անոնց պարունակութիւնն ակնարկող խօսքերով պոռալ։ Հակառակ պարագային մէջ այդ կարգի անձերէն առաջին անգամ մէկ քառորդ մէճիտէն մինչեւ հինգ քառորդ տուգանք պիտի առնուի. երկրորդ անգամին՝ այդ տուգանքէն զատ մէկ ամիս պիտի արգիլուին իրենց արհեստն ի գործ դնելէ և երրորդ անգամին իրենց ձեռքը գտնուած արտօնագիրը ետ պիտի առնուի։

Յօդ. ԼԲ.— Ամեն անոնք, որք սոյն կանոնագրոյ տրամադրութեանց հակառակ պայմաններու մէջ տպագրեալ անբարոյացուցիչ գործեր ու նկարներ գիտնալով կը փոխադրեն ու կը վաճառեն՝ հրապարակաւ կամ գաղտնի կերպով, մեղսակից պիտի համարուին գայնս հեղինակողներուն և տպագրողներուն։ Եթէ այս վերջինները տպարանապետ, գրավաճառ, գրաշար և կամ ցրուիչ են, առ այդ տնօրինուելիք պատիժէն զատ, մէկ ամիսէն մինչեւ երեք ամիս պիտի արգիլուին իրենց արհեստն ի գործ դնելէ։

(Շարունակելի)

ՏՊԱՐԱՆ, ԿԻՍԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՅՑ 1895 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բուն օրացոյց եւ Տոմարական գիտելիք, ծըրգիր, ըստ կարգաւորութեան Տօնացոյցի։

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ (ՁՈՒԽԱՑԵԱԼ)

Օսմ. Կայսրութիւն. — Սուլթանք Օսմ. Կայսրութեան. Աւագանի Կայս. պալատան, Նախարարք Բ. Դրան, Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքիս, Հրամանատարք բանակաց, Կուսակալք նահանգաց, Ցասուկ կառավարչութիւնք, Օսմ. Դեսպանք եւ Նուիրակք յօտար երկիրս, Դեսպանք, Նուիրակք, եւ Հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս. Հայազգի աստիճանաւորք եւ պաշտօնեայք Օսմ. Տէրութեան։

Հայրապետութիւն Հայոց, Ազգ. Կեդր. Վարչութիւն, Պաշտօնեայք Ազգ. Պատրիարքարանի, Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղեմի, Վիճակացոյց եկեղեցեաց, քարոզչաց, քահանայից եւ Թաղ Խորհրդոց մայրաքաղաքիս, Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ եւ Հնդկաստանի, Կաթողիկոսութիւնք եւ Պատրիարքութիւնք Հայոց, Հռովմէական եւ Բողոքական Հայ հասարակութիւնք, Պատրիարքունք եւ Ազգապետք օտար ազգաց։ Օսմ. միջազգային Թղթատարութիւն, Օսմ. ներքին Թղթատարութիւն, Սակագինք Օսմ. Թղթատարութեան, Կանոնագիր հեռագրութեանց Եւրոպական եւ Ասիական Թուրքիոյ, Սակագինք հեռագրաց միջազգային Թելերու, (Թարիֆա) կանոնագիր դրոշմաթղթի, սակագինք դրոշմաթղթի, Արժէք օտար դրամոց, Ծանուցմունք եւ Ազդք։

Գին 40 փարա։

Պահանջեցէք Օրացոյց 1895 թուականին : (Հրատարակեալ)

Օ ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

որ հաստատուած էր Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 394 փոխուած ՔԱՄԵԼԻԱ վաճառատունը, Բերա-Մեծ-փողոց, թիւ 194 Ն յունիս 7/19 էն սկսեալ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ և ՎԱՃԱՌՈՒՄ եղանակիս բարձր նորաձեւութիւններուն, որք նոր հասած են, մետաքսեղէն, բրդեղէն, նոր կերպասներ և ամեն տեսակ նոր կառնիզիւններ շրջազգեստի եւ հագուստներու համար։

Այս նոր վաճառատունը բանալու համար 10առ հարիւր զեղջ մը, ամեն գնում կանխիկ վճարելի

184 14—15

ՇԷՆՔ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ամենէն լաւ-ճիշդ վաճառատունն է

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Օ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

Ազապ-գաբուի համարէին զլուխը

Ուր գտնուելը պիտի գտնեն ատոտ եւ ընտիր մթերք ամեն տեսակ շինուածանիւթերու, ինչպէս տեղական և եւրոպական պղինձներ ու կղմինտրներ, մարմարներ, Մալթայի, Մարսիլիայի և Թրիէսթէի քարեր, անգղիական և ֆրանսական գաճ և ընտիր չիմէնթօ, դաճ (ալչը). ճեմիշներու համար առաջնակարգ գործիքներ եւն։

Միակ ներկայացուցիչ

Ֆրանսական Freydier Gouy et Cie և Ingénieur H. Villeneuve գործարաններու չիմէնթօի, որ իր քանակութեան շնորհէն մինչեւ տասն անգամ աւաղ կը վերցնէ՝ շինուելիք գործին համեմատ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔԱՐՕ-ՄՕԶԱՅԻՔՆԵՐՈՒ

Զմէնթօյի, քարօ-մօզայիքներու և ուրիշ շինութեանց յանձնառութիւնք կը ընդունուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Գիները եւրոպական վաճառատուններէ անբաղդատելի կերպով աժան, զոր հաստատելու համար մէկ փորձը կը բաւէ։

Վաճառքներու փոխադրութեան դիւրութեան համար մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալով, փոխադրութիւնք կը կատարուին խիստ նպաստաւոր պայմաններով, այնպէս որ Պոլսոյ կողմէն յաճախորդ մը սոյն վաճառատունէն ո և է նիւթ գնելով կրնայ իր տեղը փոխադրել տալ նոյն գնով, որով պիտի գնէր Պոլսոյ կողմէն, փոխադրութեան ծախքն ալ միասին հաշուելով։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք կ՚ընդունուին և կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ և փութով, կանխիկ վճարմամբ կամ պատուաւոր երաշխաւորութեամբ մը։

Քարօ-Մօզայիքներու պատկերազարդ ցուցակը ուզողին կը ղրկուի ձրի։

Թիւ 47 32—36

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Քիւչիւք Ապալոն խան, Թիւ 4. Մահմուտ-Փաշայի իջիւ, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամեն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամեն կարգի և տեսակի աջքարագիր, խիտրալ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընծայուած է ամէն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը սպասէնք,

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. իտալ. խրով. ալբ. էպրայեց. և պուլղ. լեզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ չփոթ և կնճռալից հաշուոց. Տօմարակալութեան գրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, երաշխաւորեալ։ 958

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Դեկտ. 20/1 Յունվ.

Այսօր Լատինաց Տարեգլխին առթիւ Ղալաթիոյ Պորսան գոց է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 31 Դեկտ.		
Քօնսոլիտ Օսմ. B կնիկ. Ֆր.	43	55
» » C » »	28	60
D (Բացուած »	25	50
(Գոցուած »	25	55
Րումելիի Երկաթուղի »	123	—
Բրիօրիդէ »	— —	—
Մաքսային Պարտամուրհակ »	513	75
Համանիյէ »	— —	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	471	25
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	673	12
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	101	62
» » $3\frac{1}{2}$ % »	107	45
» Իտալական »	86	82
Քրէտի Լիոնէ »	836	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	922	50
Քոնդուառ տ՚էսքօ՛ մ »	561	25
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3099	—
Եգիպտական Միացեալ »	514	68
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	170
ՎԻԵՆՆԱ 31 Դեկտ.		
Րումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	71	50
Օսմ. Ռէժի »	230	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	30
« Փարիզի » »	49	35

ԼՈՆՏՈՆ 31 Դեկտ.		
Քօնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	50
» » B »	43	75
» » C »	28	12
D (Բացուած »	25	37
(Գոցուած »	25	31
Օսմ. փոխ. 1891ի 4 % Երաշխաւորեալ.	98	25
» » 1894 $3\frac{1}{2}$ % Եգպ. Հրկ.ով	102	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	75
Այտընի Երկաթուղի »	12	50
Միացեալ Եգիպտական »	102	62
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ »	103	62
Ռանթ Հելլենական 5 % »	30	—
» » 4 % »	32	50
Պուլկար. Փոխառ. 6 % »	88	50
» » Նոր 6 % »	101	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	350
ՊԵՐԼԻՆ 31 Դեկտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	20
Րումելիի Երկաթուղի »	111	—
Անատոլուի Երկթ. $\frac{1}{4}$ Պրթղթ. »	93	40
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	340
» Փարիզի » 2 ամիս	80	85
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	61	10

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՒՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 31 Դեկտ.

Օսմանեան Քօնսոլիտէ D. Սէրի	— —	—	Բրիօրիդէ	— —	—
» Երկաթուղի	— —	—	Պանք Օթոման	— —	—
» Ռէժի	— —	—	Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Մաքսային Պարտամուրհակ	— —	—	Ֆրանսական Ռանդ 3 %	— —	—

ԼԷԳՈՒԱԼ

Նորուզիէ-Օսմանեան փողոց, Բերա, Մեծ Փողոց, թ. 398.— Ցոյժ նպաստաւոր պայմաններով կը վաճառէ ճերմակեղէններ կանանց համար, ճշմարտապէս Բարիզեան տեսակէ, ամբողջովին ձեռքով կարուած ու բանուած։ Այդ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ծանրագին ճերմակեղէններ ինչպէս նաեւ գունաւոր մետաքսեղէններ, վերջին նորութեանց համաձայն, ամբողջական պատրաստութեամբ, հարսանեաց օժիտի համար։

Վաճառումները շատ աժան գներով։

12—12

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԻ

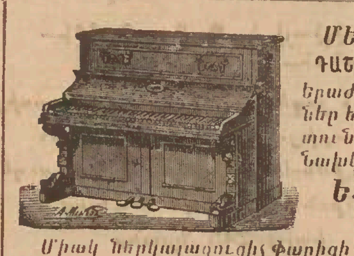

երաժշտական գործիներ եւ լարեր. Վաճառատուն 1889ին հիմնուած Նախկին դաշնակարար Ե. ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԷՐԱՐ տան

Միակ ներկայացուցիչ Փարիզի ՓԼԱՅԷԼ տան. Դաշնակ եւ դաշնակ-երգեհոն. Փարիզի ՓԼԱՅՕ տան Ինքնաշարժ եւ ոտնաշարժ դաշնակներ. Փարիզի ՎԻՆ տան ՊՈՒԱՍԼՕ տան, Լայպցիկի ՀՕԼՑՎԷՅՍԻԿ տան։ Լոպէրթ-Հէօմպէրթ տան։ 136, Բերա Մեծ Փողոց 136. Մթերանոց դաշնակներու եւ գործատուն նորոգման 32, Մեծ Բարմագ-Գաբու փողոց, 32։ Մասնաճիւղ եւ գործարան ի Պէշիկթաշ Ազիզիէ փողոց թիւ 9. Մասնաճիւղ Աղեքսանդրիա, (Մանշէա հրապարակը։ Վաճառում, գնում, փոխանակում, վարձում, յարդարում, նորոգում։ Երգեհոն, ատմոնիկ, ատմոնիֆիւթ։ Պատրաստութիւն ֆրանսական ու ամերիկեան։ Արտօնագրեալ արմոնիֆոնը. Պատրաստութիւն ֆրանսական։ Թերթ դարձնող գրակալներ, նստարան, տետրադարան, չափիչներ, գրակալներ, Կազմածք եւ համաշխարհ մեծաքանակ ու փոքրաքանակ։ Ցանձնարարութիւն եւ առաքում Վաճառատունէն յարակից է ՎԵՐՏԻԻ)

Ժողովրդեան դիւրութիւն մը ընծայելու համար Պէշիկթաշի մէջ մասնաճիւղ մը բացուած է ուր ամէն տեսակ դաշնակներ, երգեհոններ եւ անոնց վերաբերեալ գործիներ կը գտնուին Ձ. Դալիաթօ Կամպարայի քով դաշնակայարդար կայս. պալատան, դաշնակներ կը բերուին զանազան գործարաններէ աւելի աժան գնով, միանգամայն երաշխաւորեալ մինչեւ տասն յանձնելու. վճարմանց համար դիւրութիւն. գոհացուցիչ գներով, փոխանակագրի միջոցաւ։

Կը խնդրուի մեր գաւառացի ազգայիններէն որ եթէ կը փափագին մասնաճիւղեր կազմել, երկտողի մը բարեհաճին իմաց տալ։

Ազգային վարժարաններու մասնաւոր զեղչութիւն. նաեւ ազգային նուագահանդէսներու համար դաշնակ կը ղրկուի երթեւեկութեան ծախքն իսկ չընդունելու պայմանաւ։

Վիճակահանութիւն

Նոր եւ հաստատ զարդիական դաշնակի մը որ ամէն տարի մայիս 1ի տեղի պիտի ունենայ։

Այն ազգային վարժարանաց դաշնակներն որոնք անգործածելի վիճակ մը ունեցած են՝ եւ կամ այն վարժարաններն որոնք երբէք դաշնակ չունին իրաւունք պիտի ունենան տոմսակ ընդունիլ առանց ո եւ է բան մը վճարելու։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՏԷՄ. ՇԱՆԷԹԹՕ ՈՐԴԻՔ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի-խանին եաքէսը

ԱԼԷՔՍԻԱՏԷՍ ԽԱՆ. ԹԻՒ 3

Տիմիդրաքի էֆէնտի Շանէթթօ. Որդիք դրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամենամեծ գաղտնապահութեամբ և պատուաւորութեամբ պիտի կատարէ ամեն հրամաններ մեր հրապարակին պորսային համար, այսինքն,

Գնում և վաճառում Օսմ. պարտաթղթերու

» » քօնսոլիտէի Ա. Բ. Գ. Դ. սէրը

» » Ռէժի

» » Օսմանիէ

Կ՚ընդունի նաեւ օտար երկրէ հեռագրական հրամաններ պորսայի գործերու ամենականխապէս նամակով համաձայնելէ յետոյ, կ՚ընդունի նաեւ հրամաններ Լոնտոնի, Փարիզի, Պերլինի և Վիեննայի հրապարակներուն համար, կանխիկ կը գնէ և կը վաճառէ ամեն արժէթուղթ, կը գեղչէ կտրոններ և զանազան վիճակահանութիւններէ ելած արժէթուղթեր, Արեւել. Ռումելիի երկաթուղեաց տարեկան վիճակահանութիւններուն համար բրոմեսներ կը ծախէ. արժէթուղթերու փոխարէն փոխառութիւն. Ինչպէս կը ստուգէ ամեն վիճակահանութեան թուղթ և կուտայ ամեն անհրաժեշտ տեղեկութիւններ։

Փափագողները կրնան դիմել դրամատան գրասենեակը, ինչպէս նաեւ օտար երկրի մէջ փափագողները կրնան նամակով համաձայնիլ։

Դիմել Ղալաթիա առ Պ. Տէմ. Շանէթթօ Որդիք, Ալէքսիատէս խան, թիւ 3։

152 22—26

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ էյլիւլ անպարընտա միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլան 500 թօփ գուրշունի պօյալը ասթարլըք ամէրիգան պէզինին պէհէր թօփը 29 ղրշ. 10 փարայա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին 22ինճի բէնճշէնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէ ինտէն իթասրնա վէ 24ինճի կիւնիւ 100տէ 5 թէմինաթինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 25 1—3

Պիւնճիւ Օրտուի հիւմայունի Բէզգիխանէսի իչուն լիւզումը մըգտարլարըն միւպայեաը գըմինտա մահալլինճէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան գալըն թօփճը գայթանընըն պէհէր մեթրօսը 17 փարա 80 սանթիմէ վէ սարը քէպիր Թէլ գօպչանըն պէհէրինին չիֆթի 43 ղրշ. ա վէ բանթօլօն բուլունըն պէհէր 1000 ատէտի $11\frac{1}{2}$ ղրշ. ա չաքէթ բուլունըն 1000 ատէտի 28 ղրշ. ա վէ էսմէր Թիրէ իբրիկինին աթիք գըէսի 21 ղրշ. ա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն խիթամընտա գատար զուհուր իտէճէք Թալիպլէրի իլէ միւնագասայա տէվամ օլունաճաղընտան իթայա Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 24 2—3

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Ռօշուբէօ շոգենաւը, նաւապետ Ռէա, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս հասաւ։

Վօլնթուրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյ 23ին և յունուար 5ին հոս կսպասուի։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և յունուար 4ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 Սեպտեմբեր 1894

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5 500 000		Դրամագլուխ	11,000 000	
Անուրչ ի Կ. Պոլիս	1,503,383	12	Պահանջք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	895,811	
» ի մասնաճիւղս	720 224	19	Վճարելի փոխանակագիրք	2,254,792	66
Գանձելի փոխանակագիրք	1,490,490	23	Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն—«պահանջքով»		
Պետական արժէթուղթք	3 396 976	55	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջքով»	7,404,674	92
Զանազան արժէթուղթք	1,590,774	48		1,182 466	88
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն—«պարտականք»	1,237,524	83	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	528,281	54
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտականք	6 310,659	19	Պահեստք զանազանք	1,578,424	79
Փոխառութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	3 438,659	49	Վճարելի շահաբաժինք	12 555	91
Ինչք և շարժական գոյք	98,541		Զանազանք	542 024	27
Զանազանք	111,798	90			
	25 399,031/97			25,399,031/97	

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Օգն. Տնօրէն ԿԻՒՍԹ. ՎՈՒԼՖԻՆԿ

Վասն Ընդհ. Տնօրէնի Լ. ԼԱ ՖԻՒԱՆՏ

ՀԵԼՎԵՇԻԱ ու ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ　180

ՆՈՐԹՇ ԳԱՂԻՆԻՆ ԿՈՉՈՒԱԾ ՄԵՐԿՐԸՆԹԱՑԼ　　ՆՈՐԹՀՐԵՆ ԷՇՈՒՐՐՆ ...

Դ. ԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց՝ կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև ... հրդեհի ... համար մինչև ցարդ տուած փասսին 20,000,000 ... [illegible]

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000　　ՄԱՐԻԹԱՅՄ　　ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ... և ... մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ. ... Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ... սենեակներն, առ ԳԱՍՆԻԿ Յ. ՍԵՐԱՓԵԱՆ. Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Փոխելի 1845ին հիմնուած ...

...	955,000000
1893 ...	
...	78,000000
...	175,000000
...	160,000000
1894 ...	
...	30,000000
...	88,000000
...	37,000000

[illegible]

188　Ա. ՍԵՒԵԼԵԱՆ

COMPAGNIE RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐԻԹԱՆ Ն. ԲՈՒՐԻ ...

[illegible]

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

1054　Ռ. ... թիւ 108

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

...	3000	...	2500
...	3000	...	1400
...	3000	...	1750
...	3000	...	2250
...	3000	...	2000
...	3000	...	1800
...	3000	...	1500
...	2500	...	1500

847　31, ... Ալի փաշա ...

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD) ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

...	7718	...	4845
...	7718	...	4531
...	7391	...	3574
...	7268	...	2403
...	5587	...	1393
...	5517	...	2166
...	4809	...	2182
...	4557	...	2144
...	2143	...	2048
...	1816	...	1855
...	1614		

... ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈՆ ... Thomas C. John ... թիւ 401

932

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԼԸ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ　ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

Վերջնապէս հաշուեփակուելու՝ իր ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։ Մեծ վաճառահանութիւն էրիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձներու, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամէն մեկուն արժանաւորութեամբ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏԸՐՔ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852　ԳԻՆԻ-ՕՂԻ ԵՒ ... ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ　Հաստատեալ 1852

ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մանրածախ առանց քաշուելու լինելու արժէքաւոր ... ամէն տեսակ ... և կը ... ։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր ... մինչև կէս օր։　38

ԱՒԵՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

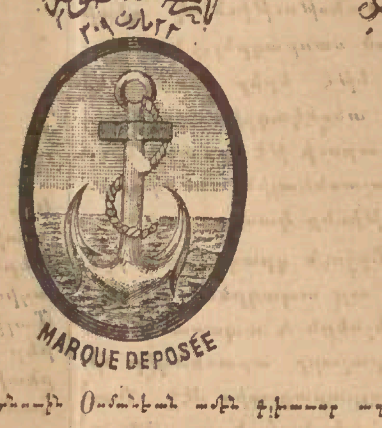

[illegible]

19

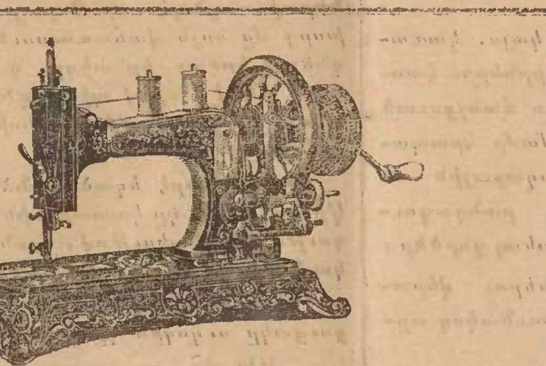

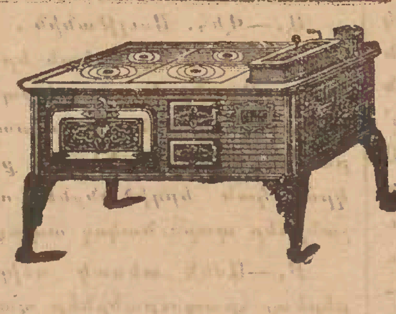

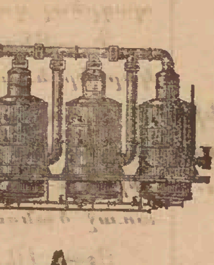

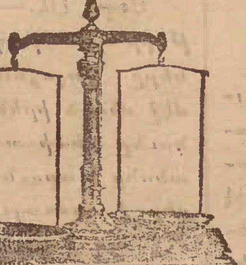

ԵՒՐՈՊԱ ՎԻՈՒԱՏՍ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ... ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ... ԲՈԼՈՐ ... ՀԱՄԱՐ

[illegible]

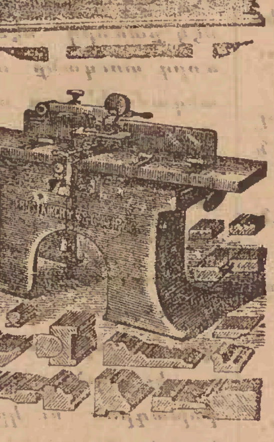

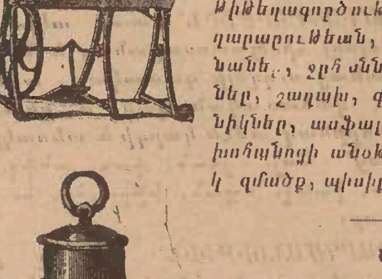

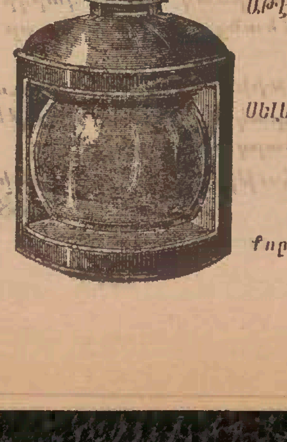

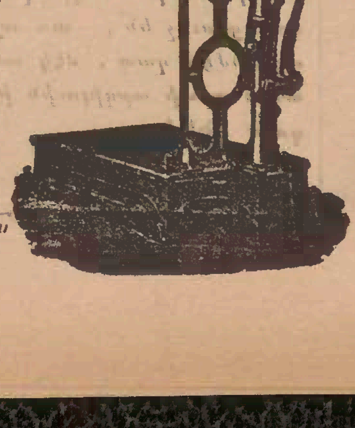

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, ... 15 ղրուշ ... 18 ղրուշ ... 12 ղրուշ ...

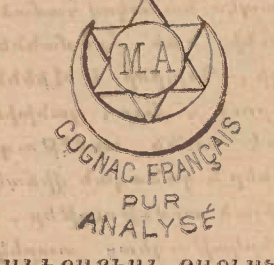

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ...

[illegible]

ԺՈԼԻԱՇ Հիմն. 1871　ՊՈՐՏՕ Հիմն. 1848

[illegible]

12 ... 30, 42, 48, 60, 72, 84 և 90 ...

ՖԻՐՆԷՏ-ԲՐԱՆԳԱ

[illegible]

Փարիզ ... 1889ի ...

2418

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ... ՓՈԽՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԱՂՏԱԼԻ

1894 Նոյեմբեր 5էն սկսեալ մինչև 1895 Յունուար 13

[illegible]

ԻՍՄԻՒՏԻ ... ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ...

[illegible]

ՀԱՅՐԱՄ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԵՐԹԵՒԵԿ

[illegible]